

O Dujto Kralengero Zvitkos

O Eliaš the o kralis Achazijah

¹ Paloda, sar muła o Izraeliko kralis Achab, o Moabčana pes vzburiinde pro Izrael. ² O Achazijah peła pal o balkonos andral peskero upruno kher andre Samarija a dukhađa pes. Bičhađa peskere služobňiken a phenda lenge: “Džan a phučen pes andro Ekron ko del Baal-Zebub, či avava sasto.”

³ Akor le RAJESKERO aňjelos phenda le Eliašoske andral o Tišbe: “Ušti a dža pro drom, hoj pes te zdžas le služobňikenca, saven bičhađa o Samarijiko kralis, a phen lenge: ‘So, nane andro Izrael Del, hoj pes džan te phučen le devlestar Baal-Zebub andro Ekron?’ ⁴ Vašoda kavke o RAJ phenel: ‘Andral o hados, pre savo pašlos, imar na ušteha, ale čačes pre leste mereha.’ ” Avke o Eliaš odarik geła het.

⁵ Sar avle pale leskere služobňika, o kralis lendar phučla: “Soske pes visardan pale?”

⁶ Odphende leske: “Arakhlam pes varesave muršeha, savo amenge phenda: ‘Visaren pes pale ko kralis, savo tumen bičhađa, a phenen leske, hoj o RAJ vakerel: So, nane andro Izrael Del, hoj pes džan te phučen le devlestar Baal-Zebub andro Ekron? Vašoda imar na ušteha andral o hados, pre savo pašlos, ale čačes pre leste mereha.’ ”

⁷ O kralis lendar phučelas: “Sar dičholas avri oda murš, savo pes tumenca zgela a vakerelas tumenge kala lava?”

⁸ “Sas pre leste džvirinakero cipakero plaštoš a pašal leste sas phandlo cipuno sirimos,” phende leske.

“Oda sas o Eliaš andral o Tišbe,” phenda o kralis.

⁹ Palis o kralis bičhada peskere velitelis le penda (50) slugadenca pal o Eliaš. Sar o velitelis avla ko Eliaš, ov ipen akor bešelas pro agor le brehoskero a phenda leske: “Le Devleskero murš, o kralis prikazinda, hoj te aves tele!”

¹⁰ O Eliaš phenda le veliteliske: “Te som le Devleskero murš, akor mi perel andral o ņebos e jag a mi zlabarel tut the tire muršen.” Androda e jag andral o ņebos peła a zlabarda les the leskere muršen.

¹¹ Avke o kralis pal leste bičhada avre velitelis le penda (50) slugadenca. Ov leske phenda: “Le Devleskero murš, o kralis prikazinda, hoj takoj te aves tele!”

¹² O Eliaš odphenda: “Te som le Devleskero murš, akor mi perel andral o ņebos e jag a mi zlabarel tut the tire muršen.” Androda le Devleskeri jag andral o ņebos peła a zlabarda les the leskere muršen.

¹³ Palis o kralis bičhada tritovar avre velitelis le penda (50) slugadenca. Sar oda velitelis gela upre ko Eliaš, bandila anglal leste a zorales les mangelas: “Devleskero murš, mangav tut vaš miro džživipen the o džživipen mire manušengere. Av jileskero ke amende! ¹⁴ Bo dikh, e jag andral o ņebos peła a zlabarda

angle mande ole duje veliteľen the lengere penda (50) slugađen. Ale akana mangav tut, presikav mange o jileskeriben, hoj na merava avke sar on.”

¹⁵ Akor le RAJESKERO aňjelos prevakerđa ko Eliaš: “Dža leha tele a ma dara tut!” Avke o Eliaš uštıla a geľa leha ko kralis. ¹⁶ Sar o Eliaš avľa ko kralis, phenda: “Kavke vakerel o RAJ: ‘Bičhaďal tire služobňiken, hoj pes te phučen le devlestar Baal-Zebubostar andro Ekron pal tiro sastipen, avke sar te na ulahas andro Izrael o Del, savestar šaj phučľal. Vašoda čačes mereha pre oda haďos, pre savo pašlos.’ ”

¹⁷ O Achazijah muľa, avke sar o RAJ phenda prekal o Eliaš, a vašoda, hoj le Achazijah na sas čhave, leskero phral o Joram pal leste ačhıla kralis. Oda sas andro dujto berš, sar kralinelas andre Judsko le Jošafatoskero čhavo o Jehoram.

¹⁸ Savore aver veci, so kerđa o Achazijah, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

2

O Eliaš ilo upre andro ňebos

¹ Sar o RAJ kamľa te lel le Eliaš andre balvaj andro ňebos, o Eliaš le Elizeoha džanas avri andral o Gilgal. ² O Eliaš phenda le Elizeoske: “Mangav tut, ačhuv ade, bo o RAJ man bičhavel andro Betel.”

Ale o Elizeus phenda: “Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava!” Avke gele andro Betel.

³ Akor jekh partija proroka, save bešenas andro Betel, gele ko Elizeus a phučle lestar:

“Džanes, hoj adadžives o RAJ tutar lela tire rajes?”

“Džanav,” odphenda o Elizeus. “Ale ma vakeren pal oda!”

⁴ Paľis leske o Eliaš phenda: “Mangav tut, Elizeus, ačhuv ade, bo o RAJ man bičhavel andro Jericho.”

Ale o Elizeus odphenda: “Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava.” Avke gele sodujdžene andro Jericho.

⁵ Jekh partija proroka, save sas andro Jericho, gele ko Elizeus a phučle lestar: “Džanes, hoj adadžives o RAJ tutar lela tire rajes a imar tut buter na lidžala?”

“Džanav oda,” odphenda. “Ale ma vakeren pal oda!”

⁶ Paľis leske phenda o Eliaš: “Mangav tut, Elizeus, ačhuv ade, bo o RAJ man bičhavel ko Jordan.”

Ale o Elizeus odphenda: “Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava.” Avke gele sodujdžene.

⁷ Penda (50) proroka ola partijatar džanas pal lende dži ko Jordan, a sar o Eliaš the o Elizeus zaačhile paš o paňi, ola proroka nadur lendar zaačhile. ⁸ O Eliaš iľa peskero plaštos, bondarda (skrucinda) les a demada leha pal o paňi. Avke pes o paňi rozulada pro duj seri a sodujdžene pregele pre aver sera pal e šuki phuv.

⁹ Sar imar predžanas, o Eliaš phenda le Elizeoske: “Phen mange, so kames, hoj prekal tu te kerav mek sigeder, sar avava ilo tutar.”

“Mangav tut, mi avel pre ma duvar ajci tire duchostar,” phenda leske o Elizeus.

¹⁰ “Phari veca tuke manges,” odphenda leske o Eliaš, “ale ačhela pes oda akor, te man dikheha, sar avava tutar ilo upre. Ale te man na dikheha, na chudeha oda.”

¹¹ Avke sar džanas le vakeribnaha, jekhvareste pes sikađa jagalo verdan le jagale grajenca. On avle maškar lende a o Eliaš sas ilo andro ņebos andre bari balvaj. ¹² O Elizeus oda dikhla a vriskinelas: “Dado miro, dado miro! O graja the o maribnaskere verdana andral o Izrael ile mire rajes!” Avke imar les buter na dikhla. Akor ila peskere gada a prečhinda len pro duj kotora.

¹³ Palis hazdña o plaštos, so peła le Eliašostar, visarda pes a zaachiła pro brehos paš o Jordan. ¹⁴ Hazdña o plaštos a zvičinda: “Kaj hin o RAJ, o Del le Eliašoskero?” Avke le plaštoha demađa pal o pañi, o pañi pes rozulađa pro duj seri a o Elizeus odarik pregela.

¹⁵ Sar oda dural dikhle ola penda (50) pro-roka, save sas andral o Jericho, phende: “Le Eliašoskero duchos hino pro Elizeus.” Avke on gele ke leste, bandile anglal leste dži ke phuv ¹⁶ a phende leske: “Dikh, maškar amende hin penda (50) zorale murša. Šaj džan te rodel tire rajes, či les na odligenda o Duchos le RAJESKERO a na čiđa pre varesavo verchos, abo andre varesavi dolina.”

“Na mušinen!” phenda o Elizeus.

¹⁷ Ale on pre leste ajci ispidenas, medik na domukla, hoj te džan. Rodenas trin dživesa, ale na arakhle les. ¹⁸ Palis on avle ko Elizeus, kaj sas

andro Jericho, a ov lenge phenda: “Či tumenge na phendom, hoj te na džan?”

O nalačo paňi hino sastardo

¹⁹ Varesave Jerichoskere murša phende le Elizeoske: “Dikh, rajeja amaro, andre kada foros pes mištes amenge bešel, ale o paňi nane lačo a e phuv na anel ulipen*.”

²⁰ “Anen mange nevo čaro a thoven andre lon,” phenda lenge. Sar oda čaro leske ande, ²¹ geľa ko paňi, čhida andre o lon a phenda: “Kavke phenel o RAJ: ‘Sastardom kada paňi. Imar ňiko kale paňestar na merela a e phuv anela o ulipen.’ ”

²² Oda paňi hino dži adadžives lačo, avke sar phenda o Elizeus.

O Elizeus the o nalače čhave

²³ Palis khatar o Jericho geľa upre andro Betel, a sar džalas le dromeha, o terne čhave andral oda foros lestar asanas a phenenas: “Av upre, tu, lango šero! Av upre, lango šero!”

²⁴ Avke o Elizeus pes visarda, a sar len dikhľa, prekošla len andro nav le RAJESKERO. Androda avle avri andral o veš duj medvedici a murdarde saranda the duj (42) čhaven.

²⁵ Odarik geľa o Elizeus pro verchos Karmel a palis pes visarda andre Samarija.

3

O trin krala džan pro Moab

¹ Andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas o Judsko kralis Jošafat, ačhila andre Samarija

* **2:19** Abo: le džuvlengge ulon mule čhave

kralis upral o Izrael o Joram, savo sas čhavo le Achaboskero. Ov kralinelas dešuduj (12) berš. ² O Joram kerelas oda, so na sas pre dzeka le RAJESKE, ale na avke sar leskeri daj the dad. Ov čhidá tele o slupos, so ačhađa leskero dad le Baaloske. ³ Ale o Joram na kamelas te omukel o bini avke sar anglal leste o Jeroboam, o čhavo le Nebatoskero, savo lidžalas le Izrael andro binos, a na kamelas te preachel.

⁴ O Moabiko kralis o Meša likerelas bakren a sako berš delas le kralis andro Izrael šel ezera (100 000) cikne bakroren the e vlna pal o šel ezera (100 000) bakre sar daň. ⁵ Soča o Achab muľa, o Moabiko kralis pes vzburiňđa pro Izraeliko kralis. ⁶ O kralis Joram takoj geľa pre leste pro mariben andral e Samarija a diňa te zvičinel calo Izrael. ⁷ Diňa te phenel le Judske kraliske le Jošafatoske: “O Moabiko kralis pes pre ma vzburiňđa. Na avľalas manca pre leste pro mariben?”

“He! Džava tuha,” odphendá leske o Jošafat. “So hin miro, hin tiro. Me, mire manuša the graja.”

⁸ Akor o Jošafat lestar phučľa: “Save dromeha džaha pre lende?”

“Le dromeha prekal Edomoskeri pušta,” odphendá leske o Joram.

⁹ Avke džanas o kralis Joram, o Judsko kralis the o Edomiko kralis pro Moab. Džanas bare dromeha a pal o eфта džives le slugađen imar na sas paňi prekal peste aňi prekal o dobitkos.

¹⁰ Akor o Joram phenda: “Vigos amenge! O RAJ amen trine kraġen ade viċinda vašoda, hoj amen te del andro vasta le Moabike kraliske!”

¹¹ Ale o Jošafat phuċġa: “Nane ade varesavo prorokos, savestar šaj phuċas le RAJESTAR, so majinas te kerel?”

Pre oda phenda jekh služobňikos le Joramoskero: “Hin ade le šafaťoskero ĉhavo o Elizeus, savo služinelas le Eliašoske.”

¹² “O RAJ prevakerela prekal leste,” phenda o Jošafat. Avke gele ke leste savore trin kraġa.

O mariben le Moabĉanenca

¹³ O Elizeus phenda le Izraelike kraliske: “Soske tu aves ke mande? Dža ke tire dadeskere the dakere proroka!”

“Na!” phenda leske o kralis o Joram. “O RAJ amen trine kraġen ade anda, hoj amen te del andro vasta le Moabĉanenge.”

¹⁴ Pre oda leske o Elizeus phenda: “Avke sar dživel o RAJ o Nekzoraleder, saveske služinav, te na likerđomas mange le Judske kralis le Jošafat, aňi pre tu na zadikhľomas. ¹⁵ Ale akana anen ke ma varekas, ko bašavel pre harfa.”

Medik oda lavutaris bašavelas pre harfa, e zor le RAJESKERI avľa pro Elizeus. ¹⁶ Ov phenda: “Kavke phenel o RAJ: ‘Andre kadi šuki dolina kopalin avri but cheva. ¹⁷ Choc na dikhena, hoj del o brišind, aňi na šunena e balvaj, kadi dolina ela pherardi le paňeha a tu the tiro dobitkos odarik pijena.’ ¹⁸ Le RAJESKE oda hin frima a andre tumare vasta dela the le Moabĉanen. ¹⁹ Tumen domarena dojekh baro the zoralo foros a ĉhinena tele savore laĉhe stromi,

zaačhavena lengere chaňiga (prameňa) a lengere ulipnaskere mali začhivena le barenca.”

²⁰ Avke tosara, sar pes anelas e chabeneskeri obeta, jekhvareste avľa o paňi andral o Edom a začhordä calı phuv.

²¹ Sar šunde savore Moabčana, hoj o trin kraľa džan pre lende pro mariben, dine te zvičinel savore muršen, save pes džanenas te marel, le ternederestar dži ko phureder, a rozačhade len paš e hraňica. ²² Sig tosara, sar o kham avelas avri, o Moabčana dikhle angle peste, hoj o paňi dičhol sar rat, ²³ a phende peske: “Oda hin o rat! Ole kraľa pes mušinde maškar peste te marel a murdarde jekh avres. Akana džan a len savoro, so hin andre lengero taboris!”

²⁴ Ale sar o Moabčana gele ko Izraeliko taboris, o Izraeliti gele pre lende a marenas len avke, hoj o Moabčana lendar denašenas het. On džanas pal o Moabčana a murdarkerenas len. ²⁵ Lengere fori čhide tele, o ulipnaskere mali začhivkerde le barenca, o chaňiga zaačhade a o lačhe stromi čhingerde tele. Nič ode na ačhıľa, ča o muri le foroskere Kir-Chareset na pele, ale o murša le prakenca pes rozačhade pašal oda foros a livinenas pre leste.

²⁶ Sar o Moabiko kralıs dikhľa, hoj o mariben prekhelela (prehrajanela), ilä peha efa šel (700) muršen le šablınca, hoj pes te dochuden ko Edomiko kralıs, ale našti pregele. ²⁷ Akor ilä peskere ešebne (perše) čhas, savo majindä te el pal leste kralıs, a obetindä les pro foroskere muri sar labardı obeta le Moabike devleske. Sar oda o

Izraeliti dikhle, igen predarandïle*, gele odarik het a visarde pes pale andre peskeri phuv.

4

E vdova the o olejos

¹ Andre jekh džives jekh romňi phendã le Elizeoske: “Tiro služobňikos, miro rom muľa. Se tu džanes, hoj ov daralas le RAJESTAR. Ale akana jekh murš, saveske kamavas love, kamel te lel mire soduje čhaven vaš o otroka.” Lakero rom sas andre partija le prorokengeri.

² O Elizeus latar phučľa: “So kames, hoj prekal tu te kerav? Phen mange, so tut hin khere?”

“Tira služobňička andre calo kher nane nič,” odphendã leske, “ča sikra olivovo olejos andre kuči.”

³ Pre oda lake phendã: “Dža a mang tuke savore manušendar, save bešen pašal tute ajci prazdne džbani, keci šaj anes. ⁴ Dža andro kher tire čhavenca, phand pal tumende o vudar a čivker andre ola džbani olejos andral odi kuči. Sar pherareha jekh džbanos, thov les pre sera.”

⁵ Oj odgeľa lestar a phandľa pal peskere čhave the pal peste o vudar. On lake anenas o džbani a oj andre čhivelas o olejos. ⁶ Sar o džbani sas pherarde, phendã le čhaske: “An mange aver džbanos.”

Ale ov lake phendã: “Imar nane buter.” Akor andral odi kuči preačhiľa te čulal o olejos.

⁷ Palis, sar oda geľa te phenel le prorokoske Elizeoske, ov lake phendã: “Dža, biken oda

* **3:27** Abo: pro Izrael sas bari choľi.

olejos a de pale o love, kaske kames (o adošagos), a pal oda, so tuke ačhela, šaj džives tu tire čhavenca.”

O Elizeus sastarel la džuvlake le čhavores

⁸ Andre jekh džives o Elizeus džalas andro foros Šunem. Ode dživelas jekh barvali džuvli, savi les vičinda ke peste te chal. Kana odarik predžalas, furt ode džalas te chal. ⁹ Oj phenda peskere romeske: “Me džanav, hoj kada murš, savo furt adarik predžal, hino sentno murš le Devleskero. ¹⁰ Ačhavas leske upral amaro kher cikno murimen kher a thovas leske ode hados, skamind, stolkos the momelaris. Bo te varekana avela ke amende, šaj džal ode te bešel.”

¹¹ Avke andre jekh džives, sar ode avla o Elizeus, geľa andre oda kher a pašliľa ode. ¹² Palis peskere služobnikoske le Gehaziske phenda: “Dža, vičin ade ola Šunemčanka.” Ov la vičinda a oj avla angle leste. ¹³ O Elizeus le Gehaziske phenda, hoj lake te phenel: “Phuč latar, so šaj kerav prekal late, bo oj pes pal amende starinel a igen but prekal amende kerel. Či na kamel, hoj man vaš lake te privakerav ko kralis, abo ko velitelis upral o slugađa?”

Sar ada lake o Gehazi phenda, oj odphenda: “Soske? Se me bešav maškar mire manuša!”

¹⁴ “So šaj prekal late keras?” phučľa o Elizeus le Gehazistar.

Ov odphenda: “Se nane la muršoro a lakero rom imar hino phuro.”

¹⁵ “Dža, vičin la!” phenda o Elizeus. Sar la vičinda, oj ačhiľa paš o vudar. ¹⁶ Ov lake phenda:

“Pal o berš andre ajso časos likereha andro vasta tire muršores.”

“Ó, le Devleskero murš, ma klamin tira služobnička!” phenda leske.

¹⁷ Andre oda časos, sar lake phenda o Elizeus, odi romni ačila khabni a ulila (narodzinda pes) lake muršoro.

¹⁸ Sar o čavoro podbarila, andre jekh džives geľa pal peskero dad, savo kidelas pal e maľa o ulipen. ¹⁹ Le dadeske phenda: “Dukhal man o šero, dukhal man o šero!”

Avke phenda le slugaske, hoj les te odlidžal ke leskeri daj. ²⁰ Odligenda les a diňa les leskera dake. O čavo lake bešelas pro čanga dži ko dilos, a palis muľa. ²¹ Oj les ligenda upre te pašlol andro upruno kher pro Elizeoskero hados, phandla pal peste o vudar a geľa het.

²² Palis vičinda peskere romes a phenda: “Dža a bičhav mange jekhe le sluhendar, hoj te anel la oslica. Mušnav man so neksigeder te dochudel ko Devleskero murš, palis avava pale.”

²³ “Soske kames ke leste te džal adadžives?” phučla. “Se nane o Inepos Neve Čhoneskero aňi o Šabbat.”

“Oda nič!” oj odphenda.

²⁴ Palis thoda pre oslica o sedlos a peskere slugaske prikazinda: “Sidar a ma zaačh! Ma dža polokeder, medik tuke na phenava.”

²⁵ Sar imar sas pašes ko verchos Karmel, kaj sas o Elizeus, ov la dural dikhla a phenda peskere slugaske le Gehaziske: “Dikh, oda hiňi odi šunemčanka! ²⁶ Denaš ke late a phuč latar.”

Avke geľa a phučľa latar: “Sar sal tu? Sar hin tire romeske? A sar tire čhavoreske?”

“Savoro mištes,” oj odphenda.

²⁷ Sar avľa upre ko prorokos, bandiľa a obchudľa leskere pindre. Ale o Gehazi geľa ke late, hoj la lestar te odlel, ale o Elizeus leske phenda: “Muk la, bo hiňi andro baro pharipen. O RAJ mange pal ada na diňa te džanel a garuđa ada angle ma.”

²⁸ Oj leske phenda: “Či me mange mangas čhavores mire rajestar? Se na phendom tuke, hoj man te na keres upre?”

²⁹ Akor o Elizeus prikazinda le Gehaziske: “Pririchtin tut pro drom, le tuha miri paca a dža. Te pes arakheha varekaha pro drom, ma de pes ke leste anglal. Te pes vareko dela ke tu anglal, ma odphen leske. Miri paca thov le čhaske pro muj.”

³⁰ Ale leskeri daj phenda: “Avke sar dživel o RAJ the tu, na džava bijal tu.” Avke o Elizeus uštiľa a džalas pal late. ³¹ O Gehazi ode sas sigeder sar on a thođa le čhavoreske e paca pro muj, ale nič pes na ačhiľa. Na dichinelas aňi peha na čhalada. Avke pes visarda pale ko Elizeus a phenda leske: “O čavoro pes na prekerđa.”

³² Sar o Elizeus geľa andro kher, o čavoro pašlolas pro hados mulo. ³³ Geľa andre, phandľa pal peste o vudar a modlinelas pes ko RAJ. ³⁴ Paľis geľa upre pro hados, kaj sas o čavoro, pašliľa pre leste a thođa peskere vušta ke čhavoreskere, o jakha ke leskere jakha the o

burņnika ke leskere burņnika. Ačhila pre leste te pašlol, medik leskero telos na roztačila. ³⁵ Palis uštıla a phirelas upre tele andro kher. Avke geła upre a pale pašlila pre leste. Androda o čhavoro eftavar kichņinda a phundrađa o jakha.

³⁶ Palis o Elizeus vičina le Gehazi a phenda leske, hoj te vičinel la Šunemčanka. Ov la vičina, a sar avla ko Elizeus, ov lake phenda: “Le tuke tire čhas.” ³⁷ Sar geła andre, bandila anglal leste dži ke phuv. Palis ila peskere čhas a geła het.

O Elizeus sprikerel o nalačo chaben

³⁸ Sar o Elizeus pes visarđa pale andro Gilgal, sas bokh andre odi phuv. Sar e partija proroka anglal leste bešenias, phenda peskere služobņikoske: “Dža, thov e bari piri a tav varesavo chaben prekal kala proroka.”

³⁹ Palis jekh lendar geła pre mała te kidel varesave bilini. Arakhlā varesavi dzivo rastlina a kidņa pal late o kirko ovocje pherdo plaštōs. Čhingerđa oda ovocje andre piri a thođa len te tadol, ale okla manuša pal oda na džanenas*.

⁴⁰ Sar oda chaben denas te chal le muršenge, on koštōlinda a zvičinde: “Andre piri hin o meriben! Murš le Devleskero!” Oda chaben pes na delas te chal.

⁴¹ Avke o Elizeus prikazinda, hoj te anen aro. Čhida oda aro andre piri a phenda: “Kiden le manušenge, hoj te chan.” Avke oda chaben imar na sas nalačo.

* **4:39** Abo: choc ņiko na džanelas, so oda sas.

O Elizeus del te chal šel muršen

⁴² Varesavo murš avla andral o foros Baal-Šališa a anda le Elizeoske le ešebne (perše) ulipnastar biš (20) cikne jačmeñiskere mare the žužodiv, so mekča kidle upre, andro gono. A o Elizeus phenda: “Rozde oda le manušenge, hoj te chan!”

⁴³ Ale leskero sluhās phenda: “So, kada majinav te del te chal šel (100) manušenge?”

Ov leske odphenda: “Ča lenge de! Mi chan. Bo kavke phenel o RAJ: ‘Chana a mek olestar the ačhela.’ ” ⁴⁴ Avke lenge oda diña. On chale a mek ačhiła olestar, avke sar phenda o RAJ.

5

O Naaman hino sastardo

¹ O Naaman sas velitelis upral o slugada andro Aram. O kralis les igen likerelas, bo o RAJ prekal leste diña le Aramejčanenge o ñerindipen (vitaztvo). Ov sas zoralo maribnaskero murš, ale sas nasvalo pro malomocenstvo.

² Jekhvar o slugada andral o Aram gele pro Izraelike gava a odarik zaile cikña čhajora. Oj ačhiła služka le Naamanoskera romñake. ³ Jekh džives phenda peskera rañake: “Te ča miro raj geļahas ko prorokos, savo hino andre Samarija, ov les sastardahas le malomocenstvostar.”

⁴ Sar o Naaman oda šunđa, geļa ko kralis a phenda leske, so vakerelas odi čhajori andral o Izrael. ⁵ O Aramejiko kralis phenda: “Šaj džas! Me le kraliske andro Izrael bičhavava lil.” Avke ov geļa a iļa peha 30 000 rupune,

6 000 somnakune minci the deš ineposkere gada. ⁶ Le kraliske andro Izrael and'a o lil a sas andre pisimen: "Jekhetane le lileha tuke bičhavav peskere služobňikos le Naaman, hoj les te sastares le nasvalibnastar."

⁷ Sar o Izraeliko kralis pregenda o lil, rozčhingerda pre peste o gada a phenda: "So, me som Del, hoj man hin zor upral o dživipen abo upral o meriben? Soske oda bičhada ke ma muršes, hoj les te sastarav? Dikhen, hoj kaleha čačes rodel drom pro mariben."

⁸ Ale sar o Elizeus pes pal oda dodžanla, hoj o Izraeliko kralis peske rozčhingerda o gada, diňa te phenel le kraliske: "Soske tuke rozčhingerdal o gada? Se mi avel ke mande a dodžanela pes, hoj hin andro Izrael prorokos."

⁹ Akor o Naaman geľa peskere grajenca the le verdanenca a zaačhila paš le Elizeoskero khereskero vudar. ¹⁰ O Elizeus bičhada peskere slugas, hoj leske te phenel: "Dža, thov (omor) tut eftavar andro Jordan a tiro telos ela pale sasto avke sar angloda."

¹¹ Ale o Naaman choľaha džalas het a phenda: "Gondolinavas mange, hoj avela ke ma a modľinela pes ko RAJ, ke peskero Del, kivinela le vasteha upral miri cipa a me avava sasto!

¹² Či nane o paňa Abana the o Parpar andro Damaskus feder sar savore paňa andro Izrael? So našti man andre ola paňa sthodom (omordom) a na ulomas sasto?" Avke pes odvisarda a choľaha geľa het.

¹³ Androda avle ke leste leskere služobňika a prevakerenas les: "Rajeja amaro, te tutar

kamlahas o prorokos varesavi bari veca, či oda na kerdalas? A akana soske tut na kames te thovel andro pañi, avke sar tuke phenda, hoj te aves žužo?” ¹⁴ Avke o Naaman geľa tele andro pañi Jordan a eftavar cale teloha geľa tel o pañi, avke sar leske phenda o prorokos. Akor leskero telos sas ajs o žužo sar o telos le cikne čhavoreskero.

¹⁵ Palis avľa pale peskere služobňikenca ko Elizeus. Sar ode doavle, zaačila anglal leste a phenda: “Akana džanav, hoj ņikhaj avrether nane Del, ča andro Izrael. Mangav tut, prile kada daros peskere služobňikostar.”

¹⁶ O Elizeus leske odphenda: “Avke sar dživel o RAJ, saveske služinav, na lava tutar.” Choc pre leste o Naaman ispidelas, ov lestar nič na iľa.

¹⁷ Akor o Naaman phenda: “Te na kames miro daros, domuk, hoj te den tire služobňikos ajci čhik, keci birinena te lel o duj mulici, bo tiro služobňikos imar na obetnela o labarde obeti aňi ņisave dari avre devlenge, ča jekheske le RAJESKE. ¹⁸ Ale mi odmukel mange o RAJ jekh: Sar o kralis, miro raj, džal andro chamos le Rimmonoskero, hoj te bandol angle leste, me mušinav te džal leha, bo chudel pes mire vastestar, a sar ov bandol anglo Rimmon, mušinav the me. Mi odmukel mange o RAJ.”

¹⁹ “Dža andro smirom,” phenda leske o Elizeus.

O binos le Gehaziskero

Soča o Naaman lestar sikra odgeľa le dromeha, ²⁰ o Gehazi, le Elizeoskero služobňikos, peske phenda: “Miro raj mukľa ole Aramejčanos Naaman ča avke te džal bi o daros. Majinda lestar te

lel oda, so les kamla te del. Avke sar dživel o RAJ, denašava pal leste a lava mange vareso lestar.”

21 Akor o Gehazi denašelas pal o Naaman. Sar o Naaman zbačinda, hoj pal leste vareko denašel, chučila tele pal o verdan a geła angle leste a phučla: “Hin savoro mištes?”

22 “Savoro mištes,” odphenda o Gehazi. “Ale miro raj man bičhada, hoj tuke te phenav: ‘Ipen akana ke ma avle duj terne andral e prorokengeri partija khatar e brehengeri phuv, andral o Efrajim. Ov tut mangel, hoj len te des 3 000 rupune the duj inepokere gada.’ ”

23 “Mangav tut, ker mange pal e dzeka a le kade 6 000 rupune minci,” phenda o Naaman a ispidelas pre leste, hoj oda te lel, a thoda o rup the duj inepokere gada andro duj gone a diña peskere duje sluhenge, hoj anglal leste te lidžan.

24 Sar avla pro brehos, kaj bešelas o Elizeus, iła ola veci lendar a garuđa andro kher. Avke ole muršen premukla a on gele het.

25 Paloda korkoro avla a zaačila anglo peskero raj. O Elizeus lestar phučla: “Khatar aves, Gehazi?”

“Tiro služobňikos na sas ňikhaj,” odphenda.

26 Ale o Elizeus leske pre oda phenda: “Či na sas miro duchos paš oda, sar vareko pes pal o verdan visarda a geła anglal tute? Či hin akana o časos, hoj pes te lel o rup, gada, olivakere stromi, o viñici, bakren, le dobitkos, sluhen the služken?”

27 Vašoda le Naamanoskero malomocenstvo ela pre tute the pre tiro potomstvos pro furt!”

Avke sar o Gehazi lestar odgela, sas malo-
mocno a leskeri cipa sas parni sar jiv.

6

Pal o tover, so pela andro paŋi

¹ E partija le prorokengeri phenda le Elizeoske: “Dikh, o than, andre savo tuha ade bešas, hino prekal amende cikno. ² Aven, džas ko paŋi Jordan. Dojekh amendar odarik mi anel po jekh kašt a lendar peske keraha kher, andre savo bešaha.”

“Džan!” phenda lenge o Elizeus.

³ Vareko lendar phenda: “Mangav tut, av the tu amenca.”

“Mištes, džava,” odphenda. ⁴ Avke gela lenca.

Sar doavle paš o Jordan, čhingerenas tele o stromi. ⁵ Androda, sar jekh lendar čhingerelas tele o stromos, pela leske o tover pal o poriskos andro paŋi. Akor ov zvičinda: “Ó, rajeja miro, oda tover mange ča ilom kečeň!”

⁶ “Kaj pela oda tover?” phučla lestar o Elizeus.

Sar leske sikada oda than, o Elizeus odphagla konaris a čhida pre oda than andro paŋi, avke o tover avla upre. ⁷ A phenda leske: “Le tuke les!” Avke ov nacirdla o vast a ila les.

O Elizeus zaačhavel la armada andral o Aram

⁸ Jekhvar, sar o Aramejiko kralis sas andro mariben le Izraeloha, ila peskere velitelen, vak-erelas lenca a phenda lenge, kaj kamla te kerel o taboris. ⁹ Ale o Elizeus le Izraelike kraliske diňa pal oda te džanel a phenda: “Merkin, hoj te na džas pre oda than, bo ode hine o

Aramejčana.” ¹⁰ Avke o Izraeliko kralis bičhada peskere muršen pre oda than, pal savo leske phenda o Elizeus. Ada pes ačhila buterval, a vašoda pre kajse thana o Izraeliti furt merkine-nas.

¹¹ Vašoda o Aramejiko kralis cholisalila, privičinda ke peste peskere velitelēn a phučla lendar: “Na phenena mange, ko amarendar pes likerel le Izraelike kraliha?”

¹² “Niko, rajeja miro the kralina,” phenda jekh lendar, “ale o Elizeus, o Izraeliko prorokos, phenel avri le Izraelike kraliske the oda, so vakeres andre tiro kher, kaj soves.”

¹³ “Džan a dodžanen pes, kaj akana hino,” phenda o Aramejiko kralis, “palis les dava te phandel andre.”

“Ipen akana hino andro Dotan,” odphende leske. ¹⁴ Avke ode bičhada zorała armada le maribnaskere verdanenca the grajenca. On ode dogele rači a rozačhade pes pašal oda foros.

¹⁵ Sar le Elizeoskero sluhās uštīla tosara a gela avri, dikhla, hoj e armada le grajenca the verdanenca hine rozačhade pašal o foros. A phenda le Elizeoske: “Namištes amenca, rajeja miro! So keraha?”

¹⁶ “Ma dara tut!” odphenda leske o Elizeus. “Ola, ko hine amenca, hine buter sar ola, ko hine lenca.” ¹⁷ Palis pes o Elizeus modlinelas: “RAJEJA, mangav tut, phundrav leske o jakha, hoj te dikhel.” Avke o RAJ phundrađa le sluhāske o jakha a ov jekhvarestē dikhla pro verchos but grajen the jagale verdana pašal o Elizeus.

¹⁸ Sar o Aramejčana avenas ke leste tele, o Elizeus pes kavke modlinelas ko RAJ: “De, hoj

kala manuša te en kore.” Akor o RAJ avke kerđa, sar les mangelas o Elizeus.

¹⁹ Palis lenge o Elizeus phendã: “Kada nane oda foros, so roden. Na san pro lačo drom. Aven pal ma, ligenava tumen ke oda murš, saves roden.” Avke len ligendã andre Samarija.

²⁰ Sar ode dogele, o Elizeus phendã: “RAJEJA, phundrav lenge o jakha, mi dikhen.” O RAJ lenge phundrađa o jakha a on dikhle, hoj hine maškar e Samarija.

²¹ Sar len dikhla o Izraeliko kralis, phučla le Elizeostar: “Te murdarel len? Te murdarel len, rajeja miro?”

²² “Ma murdar len!” ov odphendã. “Či murdares olen, saven tu zales la šablaha the le lukoha? De len te chal the te pijel paňi a muk len te džal pale ke peskero raj.” ²³ Avke kerđa prekal lende bari hoscina. Sar chale a pile, premukla len a gele ke peskero kralis. Palis o Aramejike slugađa preačhile te džal pro Izraelike gava.

Bari bokh andre Samarija

²⁴ Pal varesavo časos o Aramejiko kralis Ben-Hadad, zvičindã savore peskere slugaden, gele pro foros Samarija a rozačhade pes pašal leste. ²⁵ Andre Samarija sas bari bokh, bo o Aramejčana but časos sas rozačhade pašal oda foros. Sas ajsi bokh, hoj vaš le somariskero šero počinenas ohtovardeš (80) rupune a vaš jekh čaroro dzivo purum pandž rupune.

²⁶ Sar o Izraeliko kralis pes prephirelas pal o foroskero muros, varesavi džuvli pre leste

zvičinda: “Pomožin mange, rajeja miro the kralina!”

²⁷ Ov lake phenda: “Te tuke o RAJ na pomožinel, sar me tuke šaj pomožinav? Le žužodivoha, abo la molaha?” ²⁸ Palis latar phučla: “So tute hin?”

Oj phenda: “Kadi džuvli ade man kerda upre. Phenda: ‘De tire čhas, hoj les adadžives te čhas, a mires chaha tajsa.’ ²⁹ Avke mire čhas tađam a čalam. Sar pre aver džives lake phendom: ‘De tire čhas, hoj les te čhas,’ oj peskere čhas garuđa.”

³⁰ Sar oda šunda o kralis, so odi džuvli phenda, rozčhingerđa pre peste o gada. Sar pes prephirelas pal o foroskere muri, o manuša dikhle, hoj pre leskero felos tel o gada hine urde o gone. ³¹ O kralis phenda: “O RAJ man zorales mi marel, te adadžives le šafatoskere čhaske le Elizeoske na odčhina o šero!”

³² Akor o kralis bičhađa ko Elizeus varesaves peskere manušendar. Ov bešelas khere a o vodci ole forengere leha. Medik ke leste na avla oda murš, o Elizeus le vodcenge phenda: “Dikhen, oda vrahos bičhavel varekas, hoj mange te odčhinel o šero. Merkinen! Te oda murš avela, phanden pre leste o vudar a likerem les, hoj te na avel andre. Či na šundol, hoj pal leste phirel leskero raj?” ³³ Mek lenca vakerelas, sar ke leste avla o kralis a phenda: “Soske mek te užarel, hoj o RAJ amenge pomožinela? Se kada bibachtalipen avla le RAJESTAR!”

7

O Elizeus prorokinel

¹ Akor o Elizeus phenda: “Šunen, so phenel o RAJ: ‘Tajsa andre kajso časos pes bikenela paš e Samarijiko brana trin kili nekfeder aro, abo šov kili jačmeñis vaš o jekh rup.’ ”

² Ale le kraliskero nekpašeder velitelis, phenda le Elizeoske: “Choc o RAJ phundravela o oblaki pro ņebos, kada pes naši ačhel!”

“Tu korkoro oda dikheha, ale na chaha olestar,” phenda leske o Elizeus.

O malomocne andro Aramejiko taboris

³ Paš e foroskeri brana ačhenas štar malomocne murša. On phende jekh avreske: “So ade užaraha, medik na meraha? ⁴ Se te džaha andro foros, meraha ode bokhatar, bo hin ode bokh, a te ačhuvaha ade, tiš meraha. Aven, predžas andro Aramejiko taboris. Te amen mukena te dživel, ta dživaha, a te amen murdarena, ta meraha.”

⁵ Avke sar zaračila, džanas andro taboris, ale sar dogele paš o taboris, avle pre oda, hoj ode nane ņiko. ⁶ O RAJ avke kerđa, hoj o Aramejčana andro taboris šunenas le grajen, o maribnaskere verdana the e bari vika le but slugadžengeri a gondolinde peske, hoj o Izraeliko kralis vičinda pro mariben le Chetitanengere kralen the le Egiptske kralen. ⁷ Sar zaračolas, denašle odarik het. Omukle o taboris avke, sar sas: peskere stani, grajen the somaren.

⁸ Sar ola štar malomocne avle paš o anglune stani andro taboris, gele andro jekh stanos. Ode

chale a pile. Ile savoro, so sas andro stanos: o rup, somnakaj the o gada. Palis gele odarik a garude len. Avke gele andre aver stanos, ile savore veci, so andre sas, a gele len te garuvel.

⁹ Avke phende jekh avreske: “Namištes keras. Adadžives hin baro džives, bo hin amende lačo hiros, ale te oda na phenaha ņikaske a te užaraha dži tosara, avaha potrestimen vaš ada. Aven, džas ada te phenel andre le kraliskero palacis.”

¹⁰ Sar dogele andro foros, zvičinde pro stražnika, save ačhenas paš e foroskeri brana a phende lenge: “Ipen akana avlam khatar o Aramejiko taboris, ale ode aňi na dikhlam, aňi na šundam ņisave muršes, ča o graja the o somara, save hine mek furt priphandle, a o stani hine avke, sar sas.” ¹¹ Avke ola stražnika paš e brana dine te džanel le kraliske andro palacis.

O Izraeliti andro Aramejiko taboris

¹² Sas mek rat, sar oda phende le kraliske. Avke o kralis uštifa pal o hados a phenda peskere služobnikenge: “Phenava tumenge, so kamen amenca te kerel o Aramejčana. On džanen, hoj bokhaluvas, a vašoda gele avri andral o taboris, hoj pes te garuven andro maľi. Gondolinen peske, hoj zalena olen, save džana avri andral o foros, a avke pes dochudena on andro foros.”

¹³ Palis jekh leskero služobnikos phenda: “Vašoda bičhav pandže muršen le grajenca, save mek ade hine, a avke šaj pes dodžanas, so pes ačhiľa. Te predživena, ta predživaha the amen,

a te merena, na ela lenge goreder sar amenge, se the avke savore Izraeliti merena.”

¹⁴ Avke ola murša peske ile duj maribnaskere verdana le grajenca. O kralis len bičhađa ko Aramejiko taboris a phenđa lenge: “Džan a predikhen, so pes ačhila!” ¹⁵ Ole murša džanas pal o Aramejčana dži ko Jordan a dikhle pro drom rozčhide but gada the zbraňi, so andre bari balamuta (zmetkos) pestar odčhivkerde, sar denašenas. Palis, sar avle pale ko kralis, phende leske savoro, so dikhle. ¹⁶ Avke o manuša andral e Samarija gele andro Aramejiko taboris a ile odarik savoro. Ačhila pes oda avke, sar phenđa o RAJ, hoj trin kili nekfeder aro mola jekh rup a šov kili jačmeňis mola jekh rup.

¹⁷ Palis o Izraeliko kralis thoda ole nekpašeder velitelis, hoj te merkinel paš e brana, ale androda, sar o manuša pes ispidenas andre brana, uštarenas pre leste avke, hoj muľa. Ačhila pes sa avke, sar phenđa le Devleskero murš o Elizeus, sar avľa ke leste o kralis: ¹⁸ “Tajsa kajso časos andre Samarija pes bikenela trin kili nekfeder aro, abo šov kili jačmeňis vaš o jekh rup.”

¹⁹ Akor phenđa le kraliskero nekpašeder velitelis le Elizeoske: “Choc o RAJ phundravela o oblaki pro ňebos, kada pes našti ačhel.” Avke o Elizeus leske phenđa: “Tu korkoro oda dikheha tire jakhenca, ale na chaha olestar.” ²⁰ A the avke pes leske ačhila. O manuša, sar pes ispidenas andre brana, pre leste uštarenas a muľa.

O kralis the e džuvli andral o Šunem

¹ O Elizeus phenda la džuvlake andral o Šunem, savake uštađa andral o meriben le čhas: “Ušti a dža cała tira famelijaha avrether te bešel, bo o RAJ dela andre kadi phuv e bokh, so likerela efta berš.” ² Oj kerđa avke, sar lake phenda le Devleskero murš o Elizeus. Odgeła peskera famelijaha andre Filištíniko phuv a bešelas ode efta berš.

³ Pal o efta berš odi džuvli pes visarda pale andro Izrael a geła ko kralis te mangel lestar pale peskero kher the mała. ⁴ Ipen akor o kralis vakerelas le Gehaziha, le Elizeoskere sluhaha, a phenda leske: “No ča phen mange pal savore zazraki, so kerđa o Elizeus.” ⁵ Sar vakerelas o Gehazi le kraliske pal oda, sar o Elizeus uštađa andral o meriben le čhas, ipen akor odi džuvli geła ko kralis, hoj lestar te mangel pale peskero kher the e mała.

Akor o Gehazi phenda le kraliske: “Dikh, rajeja miro the kralina! Ade hiňi odi džuvli a kade lakero čhavo, saves o Elizeus uštađa andral o meriben.” ⁶ Avke o kralis latar phučelas pal oda a oj leske savoro vakerelas.

Palis o kralis ačhađa uradňikos, hoj pes pal oda te postarinel, a phenda leske: “De lake pale savoro, so sas lakero, the e chasna, so anda e mała akorestar, sar odgeła andral kadi phuv, dži adadžives.”

O Chazael murdarel le Ben-Hadad

⁷ O Aramejiko kralis Ben-Hadad sas nasvalo. Akor o Elizeus geła andro Damaskus a vareko phenda le kraliske: “Avľa ade le Devleskero

murš.” ⁸ Akor o kralis phenda le uradnikoske le Chazaeloske: “Le peha varesavo daros, dža ko Elizeus a mang les, hoj te phučel le RAJESTAR, či avava sasto.”

⁹ Avke o Chazael thoda pro saranda (40) tavi nekfeder dragane veci andral o Damaskus a lidžalas oda sar daros le Elizeoske. Sar o Chazael doavla, geła anglal leste a phenda leske: “Tiro čhavo, o Ben-Hadad, man bičhađa pal tu, hoj te phučav tutar, či ela sasto.”

¹⁰ O Elizeus leske odphenda: “Dža a phen leske, hoj sasfola, ale o RAJ mange sikada, hoj čačes merela.” ¹¹ Palis pes pre leste dikhelas dži akor, medik o Chazael pes na ladžalas, a o Elizeus chudla te rovel.

¹² “Soske rovel miro raj?” phučla lestar o Chazael.

“Bo džanav, savo nalačhipen kereha le Izraelitenge,” odphenda leske. “Lengere zorale fori zlabareha, le terne muršen la šablaha mur-dareha, lengere cikne čhavorenca demeha andre phuv a le khabne džuvlen rozčingereha.”

¹³ “Sar ada me šaj kerav?” phučla lestar o Chazael. “Se me, tiro služobnikos, som ča rikono.”

“O RAJ mange sikada, hoj tu ačheha kralis andro Aram,” odphenda leske o Elizeus.

¹⁴ Palis odgeła le Elizeostar ke peskero raj. O Ben-Hadad lestar phučla: “So tuke phenda o Elizeus?”

O Chazael leske odphenda: “Phenda mange, hoj dživeha.” ¹⁵ Ale pre aver džives o Chazael iła renta, cindarda la a thoda le Ben-Hadadoske pro muj a zatasada les.

Avke pal leste ačhiła o Chazael kralis andro Aram.

O Jehoram kralis andre Judsko

¹⁶ Andro pandžto berš, sar kralinelas andro Izrael o Joram, o čhavo le Achaboskero, ačhiła kralis andre Judsko o Jehoram, le Jošafatoskero čhavo. ¹⁷ Sas leske tranda the duj berš (32), sar ačhiła kralis, a andro Jeruzalem kralinelas ochto berš. ¹⁸ Kerelas o nalačhipen sar the le Achaboskeri fajta the o Izraelike kraľa, bo leskeri romni sas le Achaboskeri čhaj. Avke kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ¹⁹ Ale o RAJ na kamelas te zničinel e Judsko prekal peskero služobnikos David, bo leske phendā, hoj leskere čhavendar mukela furt varekas pro tronos te kralinel*.

²⁰ Sar o Jehoram kralinelas, o manuša andral o Edom pes vzburinde pre Judsko a ačhade prekal peste peskere kralis. ²¹ Palis o Jehoram geła savore peskere verdanenca andro Cair. Ode pes pašal leste rozačhade o Edomčana pal savore seri, ale ov le velitelenca pes rači predemade prekal lende a denašle khere. ²² Ole dživesestar e Judsko na likerelas tel peskeri zor o Edom. Andre oda časos pes vzburindā the o foros Libna.

²³ Savore aver veci, so kerđa o Jehoram, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ²⁴ Sar o Jehoram muła, parunde les andre dadengero hrobos andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhiła kralis leskero čhavo o Achazijah.

* **8:19** E Hebrejiko čhib: E momeli mukela leskere potomkenge pro furt.

O Achazijah kralis andre Judsko

²⁵ Andro dešudujto (12.) berš, sar kralinelas andro Izrael o Joram, o čhavo le Achaboskero, ačhila andre Judsko kralis o Achazijah, le Jehoramoskero čhavo. ²⁶ Sas leske bišuduj (22) berš, sar ačhila kralis, a andro Jeruzalem kralinelas jekh berš. Leskeri daj sas e Atalija a lakero dad sas o Izraeliko kralis o Omri. ²⁷ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, bo sas andral le Achaboskeri fajta.

²⁸ Jekhvar o Achazijah le Joramoha geľa andro mariben paš o Ramot-Gilead pro Aramejiko kralis Chazael. Ale o Aramejčana les zrañinde ²⁹ a o Joram pes mušinda te visarel pale andro foros Jezreel, hoj te sastol le ranendar, so les sas andro mariben paš o Ramot. Ode les palis geľa te dikhel o Achazijah.

9

Le Jehu pomakhen vaš o kralis

¹ Paloda o Elizeus vičinda ke peste jekhe dženes le prorokengera partijatar a phenda leske: “Pririchtin tut. Le peha e kuči le olejoha a dža andro Ramot-Gilead. ² Sar ode aveha, arakh le Jehu, saveske hino dad o Jošafat a papus o Nimši. Vičin les pašal o velitelä a džaha leha odarik het andro paluno kher. ³ Palis leha odi kuči le olejoha, čhiveha leske pro šero a pheneha: ‘Avke vakerel o RAJ: Pomakhlom tut vaš o kralis upral o Izrael.’ Paloda sigo phundrav o vudar a denaš!”

⁴ Avke oda terno prorokos geľa andro Ramot-Gilead. ⁵ Sar ode dogeľa, ipen akor sas zgele o veliteľa le slugadengere a ov phenda: “Ó, velitelina, anav tuke lačo hiros.”

“Prekal kaste?” phučľa o Jehu.

“Prekal tu, velitelina!” ov phenda.

⁶ Akor o Jehu uštíľa a geľa leha andre aver kher. Avke oda prorokos leske pro šero čhordá avri o olejos a phenda: “Avke vakerel o RAJ: ‘Pomakhłom tut vaš o kralis upral miro narodos, upral o Izrael. ⁷ Zničineha la famelija le Achaboskera, tire rajeskera. Aleha leske visarava pale vaš mire proroka the vaš savore mire služobníka, saven murdarda e Jezabel. ⁸ Calí le Achaboskeri famelija merela – dojekh murš andro Izrael, či oda ela otrokos vaj slobodno. ⁹ Zničínava leskeri famelija, avke sar zničindom o fameliji le kralengere andral o Izrael – avke sar zničindom la famelija le Jeroboamoskera the la famelija le Baašaskera. ¹⁰ La Jezabel chana o rikone pre maľa paš o Jezreel a na ela parumen.’ ” Sar o terno prorokos savoro phenda, phundrađa o vudar a denašľa.

¹¹ Palis o Jehu pes visarda pale paš o veliteľa a jekh lendar phučľa: “Hin savoro mištes? Soske avľa pal tute oda dilino?”

“Korkore džanen, savo hino oda murš the leskero vakeriben,” odphenda lenge o Jehu.

¹² “Oda nane čáčipen!” phende leske. “Phen amenge čačes, so tuke phenda!”

Avke lenge odphenda: “Kada hin, so mange phenda: ‘Kavke vakerel o RAJ: Pomakhłom tut vaš o kralis upral o Izrael.’ ”

¹³ Akor on sigo ile peskere gada a thode tel leskere pindre pro garadiči. Zatrubinde pro rohos a vičinenas: “O Jehu hino kralis.”

O Jehu murdarel le Joram the le Achazijah

¹⁴⁻¹⁵ Avke o Jehu, le Jošafatoskero čhavo, lidžalas le manušen ke vzbura pro kralis Joram, savo sas andro Jezreel, bo o Joram savore Izraelitenca chrañinenas o Ramot-Gilead anglo Aramejiko kralis Chazael. Ale andro mariben o Aramejčana zrañinde le Joram a visarda pes pale andro foros Jezreel, hoj te sastol le ranendar. Avke o Jehu phenda peskere manušenge: “Te man kamen vaš o kralis, akor merkinen, hoj ñiko te na džal avri andral kada foros a te na phenel andro Jezreel, so kamas te kerel!” ¹⁶ Palis o Jehu bešla pro maribnaskero verdan a geľa andro Jezreel, bo ode pašlolas o Joram. O Judsko kralis o Achazijah sas ode tiš, bo geľa le Joram te dikhel.

¹⁷ Sar o stražņikos pre veža andro Jezreel zbačinda le Jehu peskere slugadenca, phenda: “Dikhav te avel varesave slugaden.”

O Joram odphenda: “Sigo bičhav anglal lende muršes pro graj, hoj te phučen lendar, či aven ade andro smirom.”

¹⁸ Sar oda murš pro graj dogeľa ke leste, phenda: “O kralis phučel, či aven ade andro smirom.”

“So tuke andre oda!” odphenda o Jehu. “Ačh pal ma.”

O stražņikos, savo sas pre veža, phenda: “Oda, kas bičhadan, geľa dži ke lende, ale na avel pale.”

19 Palis bičhada avre muršes pro graj ke lende. Ov geľa a phendă: “O kralis phučel, či aven ade andro smirom.”

O Jehu odphendă: “So tuke andre oda! Ačh pal ma.”

20 O stražņikos pale phendă: “Geľa dži ke lende, ale na avel pale. Oda murš, savo avel pro verdan, hino sar te o Jehu, le Nimšiskero čhavo, bo ča ov avke dilines džal pro verdan.”

21 Akor o Joram prikazindă: “Pririchtin mange o verdan!” Sar leske ande o verdan, o Joram the o Judsko kralis Achazijah džanas pre peskere verdana anglo Jehu. Arakhle pes pre le Nabotoskeri maľa. 22 Sar o Joram dikhľa le Jehu, phučľa lestar: “Aves ade andro smirom, Jehu?”

“Sar šaj phenas, hoj hin smirom,” odphendă o Jehu, “te mek furt pes kerel o lubipen the čarodejņictvo tira dakero la Jezabelakero?”

23 Akor o Joram visardă o verdan, chudľa te denašel a zvičindă: “Achazijah, thode amenca avri!”

24 Ale o Jehu iľa o lukos a caľa zoraha livindă o šipos le Joramoske andro dumo avke, hoj leske pregela prekal o jilo a ov peľa tele andre peskero verdan. 25 Palis o Jehu phendă peskere veliteliske le Bidkariske: “Le les a čhiv les pre maľa le Nabotoskeri andral o Jezreel. Leper tuke oda, so šundam, sar džahas duj džene pro verdan pal leskero dad Achab. O RAJ pal leste kavke phendă: 26 ‘Se idž dikhľom le Nabatoskero the leskere čhavengero rat, vašoda tuke visarava pale pre kadi maľa.’ Avke vakereľ

o RAJ. Vašoda le les a čhiv pre le Nabotoskeri mała, avke sar phenda o RAJ.”

²⁷ Sar oda dikhla o Judsko kralis Achazijah, denašla pro drom, sar pes džal ko Bet-Haggan. Ale o Jehu pal leste džalas a peskere muršenge phenda: “The les murdaren!” Avke on les zrañinde andro verdan pro drom upre andro Gur, paš o Jibleam. Ale varesar pes o Achazijah dochudla andro foros Megiddo a ode palis muła.

²⁸ Avke leskere služobnika les thode pro verdan a ligende andro Foros le Davidoskero. Ode les parunde paš leskere phure dada.

²⁹ O Achazijah ačhila kralis andre Judsko, sar kralinelas andro Izrael dešujekh (11) berš o Joram, le Achaboskero čhavo.

O Jehu murdarel la Jezabel

³⁰ Sar avelas o Jehu andro Jezreel, e Jezabel pes pal oda dodžanla. Malinda peske o jakha, sprikerda o bala a dikhelas avri prekal e oblaka.

³¹ Sar o Jehu predžalas prekal e brana, oj zvičinda: “Anes o smirom? Tu sal vrahos sar o Zimri, savo murdarda peskere kralis!”

³² O Jehu dikhla upre pre oblaka a phenda: “Ko hino manca? Ko?” Akor varesave služobnika dikhle tele pre leste. ³³ O Jehu lenge prikazinda: “Čhiven la tele!” Avke la čhide tele. Sar pre late uštarkerenas o graja, lakero rat strikinelas pre fala the pro graja.

³⁴ Akor o Jehu geła andro palacis, ode čala a piła. Palis phenda: “Džan a parunen kala prekošla džuvla, bo oj hiñi le kraliskeri čaj.”

³⁵ Ale sar o murša gele avri, hoj la te parunen,

arakhle ode ča lakeri lebka, o pindre the o vasta. ³⁶ Sar avle pale, phende oda le Jehuoske a ov phenda: “Ačhila pes avke, sar phenda o RAJ prekal peskero služobňikos Eliaš andral o Tišbe: ‘Pre maľa andro Jezreel o rikone chana la Jezabelakero țelos ³⁷ a oda, so pal late ačhela, ela rozchido pre maľa andro Jezreel sar hnojosa imar ňiko na phenela, hoj kadi hiňi e Jezabel.’ ”

10

O Jehu murdarel la Achaboskera famelija

¹ Andre Samarija sas le Achab eftavardeš (70) čhave. O Jehu pisinda lila a bičhađa len le vodcenge, le phurederenge andro foros Samarija the le Achaboskere manušenge, save pes stari-nenas pal leskere čhave. Andro lila sas pisimen: ² “Ke tumende hine o čhave tumare rajeskere, o graja, o verdana the o zbraňi a san andro zoralo foros le murenca. Soča chudena kada lila, ³ kiden tumenge avri le nekfedere tumare rajeskere čhavendar, savo tumen džanela te lidžal, ačhaven les pro tronos peskere dadeskero a maren pes vaš e famelija tumare rajeskeri.”

⁴ Ale on igen darandile a phende peske: “Te o duj krala anglal leste na obačhile, sar šaj obačhivas amen?”

⁵ Avke o manuša, save sas ačhade upral o palacis the upral o foros, o phuredera the ola, save pes starinenas pal o Achaboskere čhave, dine te phenel le Jehuoske: “Šam tire služobňika, keraha savoro, so pheneha. Ňikas vaš o kralis na ačhavaha. Ker, sar tu džanes.”

⁶ O Jehu lenge pisinda dujto lil: “Te san manca a te man šunena, akor odčhinen o šere tumare rajeskere čhavage a tajsja andre ajsjo časos anen len ke ma andro Jezreel.”

Le kralengere eftavardeš (70) čhave sas le anglune foroskere manušenca, save pes pal lende starinenas. ⁷ Sar oda lil avla ke lende, on chudle le kraliskere eftavardeš (70) čhaven a savoren murdarde. Lengere šere thode andro košara a bičhade len le Jehuoske andro Jezreel.

⁸ Palis, sar avla jekh murš leske te phenel, hoj ande le kraliskere čhavengere šere, phenda: “Thoven len paš e brana pro duj kopi a muken len ode dži tosara.”

⁹ Tosara o Jehu geľa avri, ačhila paš savore manuša a phenda: “Tumen na san vinovate. Me man vzburindom pre miro raj a murdardom les, ale ko murdarđa kale savoren? ¹⁰ Akana šaj džanen, hoj dojekh lav, so phenda o RAJ pre le Achaboskeri famelija, pes the ačhila. O RAJ kerđa oda, so phenda prekal peskero služobňikos Eliaš.” ¹¹ Palis o Jehu murdarđa savoren le Achaboskera famelijatar, save ačhile andro Jezreel, the savore leskere anglune manušen, prijatelen the rašajen. Ňikas lendar na mukla te dživel.

¹² Sar o Jehu džalas andre Samarija le dromeha andro Bet-Eked, so hin o than le pastjerengero, ¹³ arakhla le muršen le Achazijoskera famelijatar. O Achazijah sas Judsko kralis, saves murdarđa. Phučla lendar: “Ko san?”

“Sam le Achazijoskeri famelija a džas te dikhel le kraliskere the la kralovnakere čhaven,”

phende leske.

¹⁴ “Chuden len, ale mek len ma murdaren!” prikazinda o Jehu. Avke sar len chudle, ligende len paš e bari chev paš o Bet-Eked a ode savoren murdarde, saranda the duj (42) muršen. Nikas lendar na mukla te dživel.

¹⁵ Sar odarik odgeľa, arakhľa le Rechaboskere čaha, le Jonadaboha, savo džalas angle leste. O Jehu pozdravinda les a phučľa lestar: “Me som tuha, sal the tu čačes manca?”

“He,” phenda o Jonadab.

Palis o Jehu phenda: “Akor de mange o vast.” Avke leske diňa o vast a scirdľa les ke peste pro verdan. ¹⁶ O Jehu leske phenda: “Av manca, hoj te dikhes, sar caľa zoraha služinav le RAJESKE.” Avke ov leha džalas pre leskero verdan.

¹⁷ Sar dogele andre Samarija, murdarđa ode dojekhes la Achaboskera famelijatar a ňiko lendar na ačhila, avke sar o RAJ prevakerđa prekal o Eliaš.

O Jehu murdarel le Baaloskere manušen

¹⁸ Palis o Jehu diňa te vičinel savore manušen a phenda: “O Achab služinelas le Baaloske frima, ale me leske služinava buter. ¹⁹ Akana vičinen ke mande savore le Baaloskere proroken; dojekhes, ko les lašarel the savore leskere rašajen. Mušinen savore te avel, bo kerav bari obetno hoscina prekal o Baal. Ko na avela, ela murdardo.” Kavke lenca o Jehu kamla te thovel avri, hoj te murdarel savoren, save lašarenas le Baal.

²⁰ Mek phenda: “Den avri sentno džives, hoj te lašaren le Baal.” Palis avke the kerde ²¹ a diña oda te phenel avri pal calo Izrael. Avke pes zgele savore, save lašarenas le Baal, a ņiko lendar na chibaņinelas. Gele andro chramos le Baaloskero a pherarde les jekhe agorestar dži ko aver. ²² Akor o Jehu prikazinda oleske, savo merkinelas pro gada: “De o gada olenge, save lašaren le Baal.” Avke ov lenge diña.

²³ Palis geľa o Jehu le Jonadaboha andre le Baaloskero chramos a phenda olenge, save les lašarenas: “Rozdikhen tumen pašal peste a merkinen, hoj ade tumenca te na el ņiko le RAJESKERE služobňikendar, ale ča ola, save lašaren le Baal.” ²⁴ Akor chudle te kerel o obeti the o labarde obeti, ale o Jehu imar rozačhađa ochtovardeš (80) muršen avri, savenge phenda: “Ole muršen dav andre tumare vasta. Ko tumendar mukela te denašel varesave muršes, počinela vaš leste peskere dživipnaha.”

²⁵ Palis, sar dokerde e labardi obeta, o Jehu prikazinda le stražňikenge the le velitelenge: “Aven andre, murdaren len! ņiko lendar te na denašel!” Sar len murdarde le šablenca, čhivkerde len avri. Palis odligende khatar o andruno than, andral le Baaloskero chramos, ²⁶ o sentne slupi a zlabarde len. ²⁷ Čhide tele le Baaloskero sentno slupos the leskero chramos a kerde lestar budaris, kaj phiren dži adadžives.

²⁸ Avke o Jehu zaačhađa o lašariben le Baaloskero andro Izrael. ²⁹ Ale o Jehu na omukelas o bini, so kerđa anglal leste o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo lidžalas le Izrael, hoj te

lašaren le somnakune gurumñoren andro Betel the andro Dan.

³⁰ O RAJ phenda le Jehuoske: “Tu kerdal oda, so hin mange pre dzeka, bo kerdal la Achaboskera famelijake savoro, so kamavas, vašoda tire čhave bešena dži andro štarto pokoleŋje pro Izraeliko tronos.” ³¹ Ale o Jehu na merkinelas pre oda, hoj te dolikerel cale peskere jileha o zakonos, so diňa avri o RAJ, o Del le Izraeloskero. Na odvisarda pes le nalačhipnastar le Jeroboamoskere, savo liğenda le Izraeliten andro bini.

O Jehu merel

³² Andre oda časos o RAJ chudla te odlel le Izraelitendar e phuv. O Chazael ŋerinelas (zviřazinelas) upral o Izraeloskere phuva ³³ pro vichodos le Jordanostar a le forostar Aroer paš o paŋi Arnon zaila calo Gilead the Bašan, kaj bešenas o kmeŋi Gad, Ruben the Menašše.

³⁴ Savore aver veci, so kerđa o Jehu, the leskere ŋerindipena (viřaztva), hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

³⁵ Sar o Jehu muľa, parunde les paš leskere phure dada andre Samarija. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Joachaz. ³⁶ O Jehu kralinelas upral o Izrael andre Samarija bišuochto (28) berš.

11

E Jehošeba garuvel le Joaš

¹ Sar e Atalija, le Achazijoskeri daj, dikhla, hoj lakero čhavo hino murdardo, geľa a diňa te

murdarel savore le kraliskere čhaven. ² Ča o Joaš, o čhavo le Achazijoskero, na sas murdardo. E Jehošeba sas čhaj le kraliskeri le Joramoskeri a pheñ le Achazijoskeri. Oj iľa le Joaš het pašal le kraliskere čhave the ola džuvľa, save les delas te pijel o kolın. Andä len a garuđa andro kher pro soviben andro Chramos angle Atalija, hoj les te na murdarel. ³ E Jehošeba les šov berš garuvelas andro Chramos, medik e Atalija kralinelas upral e Judsko phuv.

O Joaš hino ačhado kraliske

⁴ Andro eftato berš o rašaj o Jehojada vičindä ke peste le veliteľen upral o šel, le veliteľen upral le kraliskere stražņika the le veliteľen upral o palaciskere stražņika. Iľa len andro Chramos. Ode lenca phandľa e zmluva a phendä, hoj te len vera. Palis lenge sikađa le kraliskere čhas le Joaš ⁵ a prikazindä lenge: “Rozulaven olen, save pro Šabbat merkinena pro trin partiji. Jekh partija merkinela paš le kraliskero palacis, ⁶ dujto paš e brana Sur a trito paš e brana pal o kher, kaj soven o stražņika. ⁷ Ola stražņika, saven pro Šabbat nane služba, mušinena te merkinel pro Chramos the pro kralis. ⁸ Savore likerena andro vasta o zbraņi a rozačhavana pes pašal o kralis. Dojekh, ko kamľahas pes te dochudel ko kralis, mi merel. Džan le kraliħa vsadzik, kaj džala.”

⁹ O velitela upral o šel kerde sa avke, sar lenge phendä o Jehojada. Dojekh iľa peskere muršen a savore avle ke leste, či sas len pro Šabbat služba vaj na. ¹⁰ O Jehojada diħa le velitelenge o kopiji the o štiti le kraliskere Davidoskere, so sas

andro Chramos. ¹¹ O stražnika pes rozačhade le zbrañenca andro vast pašal o oltaris the kralis a pašal o Chramos: le juhostar dži pro severos.

¹² Palis o Jehojada andā avri le Joaš, thođa leske pro šero e koruna a dine leske e kraliskeri zmluva. Pomakhle les a ačhade vaš o kralis. Klapkinenas a vičinenas anglal leste: “Mi dživel o kralis!”

La Atalija murdaren

¹³ Sar e Atalija šundā e vika le stražnikendar the le manušendar, geła pal lende andro Chramos. ¹⁴ Sar ode doavla, dikhla ode te ačhel le neve kralis paš o slupos, kaj ačhelas furt o kralis. Pašal leste sas o velitelā the ola, save trubinen, a savore manuša radisalonas a trubinenas pro rohi. Akor peske e Atalija rozčhingerđa o gada a zvičinda: “Zradzinde man! Zradzinde man!”

¹⁵ O Jehojada na kamla te murdarel la Atalija andro Chramos a vašoda phendā le velitelenge: “Len la, lidžan avri le stražnikendar a murdaren dojekhes, ko la kamela te zachrañinel.” ¹⁶ Sar la lidžanas prekal e brana, khatar o graja džan andro palacis, ode la murdarde.

O Jehojada pale phandel e zmluva le RAJEHA

¹⁷ O Jehojada kerđa, hoj o kralis the o manuša te phanden le RAJEHA zmluva, hoj ena leskere manuša. A mek phandla e zmluva maškar o kralis the manuša. ¹⁸ Androda savore manuša andral e Judsko gele andre le Baaloskero chramos a čhide les tele. Leskere oltara the o modli phagerde a leskere rašas le Mattan anglo oltara murdarde.

Palis o Jehojada ačhada stražņiken, hoj te merkinen pro Chramos. ¹⁹ Ila le velitelēn upral o šel, le kraliskere stražņiken the le stražņiken andro palacis the savore manušen a jekhetane odligende le kralis andral o Chramos. Džanas leha andro palacis prekal e Stražņikengeri brana. Palis o Joaš bešla pre peskero than, pro tronos. ²⁰ Savore manuša radisalonas a andro foros sas smirom, bo e Atalija sas murdardi andro palacis.

12

O Joaš ačhel kralis

¹ Le Joašoske sas efta berš, sar ačhiła kralis. ² Ačhiła kralis, sar o Jehu kralinelas upral o Izrael efta berš, a andro Jeruzalem kralinelas saranda (40) berš. Leskeri daj e Cibja sas andral e Beer-Šeba. ³ O Joaš pal calo peskero dživipen kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, bo o rašaj o Jehojada les sikavelas. ⁴ Ale o Joaš na zničinda le modlengere thana pro lašariben a o manuša ode dureder obetinas a labarenas o kadidlos.

O love pro Chramos

⁵ O Joaš phenda le rašajenge: “Kiden avri o love le sentne darendar, so sas dine prekal o Chramos: o love, so mušinas te del, the ola, so anenas jilestar pro Chramos. ⁶ Dojekh rašaj mi anel o love, so ila olendar, kaske služinelas, hoj pes lenca te oprikerel o Chramos všadzik, kaj kampil.”

⁷ Ale aňi andro bišutrito (23.) berš, sar kralinelas o Joaš, o rašaja mek na oprikerde o Chramos. ⁸ Avke o kralis Joaš ke peste vičinda le anglune rašas Jehojada the savore rašajen a phučla lendar: “Soske na oprikeren o Chramos? Akanastar o love na mukena prekal peste, ale dena len pro Chramos, hoj pes te oprikerel.” ⁹ O rašaja pre oda priačhile, hoj imar na kidena avri o love le manušendar a hoj na oprikerena korkore o Chramos.

¹⁰ Palis o Jehojada ila jekh truhla, kerda upral chev a thoda la paš o oltaris pre čači (pravo) sera, sar pes avel andro Chramos. Avke o rašaja, save merkinenas paš o vudar, thovkerenas andre o love, so o manuša anenas andro Chramos. ¹¹ Sar imar dikhenas, hoj e truhla hiňi pherardi le lovenca, avelas le kraliskero pisaris le bare rašaha a čhivenas andral e truhla avri o love, zgenenas len a thode len andre gone. ¹² Palis ola zgende love sas dine andro vasta le muršenge, save sas upral e buči pro Chramos. Avke on počinenas le muršen, save kerenas e buči pro Chramos: le tesaren, le muraren, ¹³ olen, ko čhingerenas o bara the savoro, so kampelas te oprikerel pro Chramos. On mek vaš ola love cinenas o kašta, oprikerde bara the savore aver veci, so kampelas, hoj te oprikeren o Chramos.

¹⁴ Ale ole lovendar, so sas avrikidle andro Chramos, pes na diňa te kerel o rupune čare, čhura, kuča the trubi aňi aver rupune abo somnakune veci. ¹⁵ Ola love sas dine le muršenge, save lenca oprikerenas o Chramos. ¹⁶ Ole muršendar, savenge sas dine o love, pes na

užarelas, hoj te presikaven, kaj thode o love, bo sas pačivale a počinenas le manušen, save kerenas e buči pro Chramos. ¹⁷ O love, so o manuša anenas sar obeta vaš o binos, na sas prekal o Chramos, ale ačhenas le rašajenge.

O Joaš merel

¹⁸ Akor geľa o Aramejiko kralis o Chazael pro mariben pro foros Gat a zaila les. Palis kamla te džal the pro Jeruzalem. ¹⁹ Avke o kralis o Joaš skidňa savore sentne dari, so obetinde leskere phure dada, o Judske kraľa o Jošafat, Jehoram the Achazijah. Iľa the peskere sentne dari the o somnakaj, so sas andro pokladnici, andro Chramos the andro palacis, a bičhađa oda le Chazaeloske. Palis ov odgeľa andral o Jeruzalem.

²⁰ Savore aver veci, so kerđa o Joaš, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero.

²¹ Palis leskere služobňika pes vzburinde pro Joaš a murdarde les paš o Bet-Millo, pro drom, sar pes džal andro gav Silla. ²² Murdarde les leskere služobňika o Jozakar, la Šimeatakero čhavo, the o Jehozabad, le Šomeroskero čhavo. Sar muľa, parunde les paš leskere phure dada andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Amacijah.

13

O Joachaz kralis upral o Izrael

¹ Sar imar kralinelas andre Judsko biš the trin (23) berš o Joaš, le Achazijoskero čhavo, andre Samarija ačhila kralis upral o Izrael o

Joachaz, le Jehuoskero čhavo. Ov kralinelas dešuefta (17) berš. ² Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo andā le Izrael andro binos. ³ Akor o RAJ sas choľamen pro Izraeliti, a vašoda len diňa pro but berš andro vasta le Aramejike kraliske le Chazaeloske the leskere čhaske le Ben-Hadadoske.

⁴ Ale sar pes o Joachaz modlinelas ko RAJ, ov les šundā avri, bo dikhľa, sar o Aramejiko kralis le Izraeliten trapinel. ⁵ Akor o RAJ diňa le Izraeliten manušes, savo len iľa avri andral o vasta le Aramejike kralistar. Palis šaj bešle andre peskere khera andro smirom avke sar angloda. ⁶ Ale na preačhile te kerel oda binos, andre savo le Izrael andā o Jeroboam, a andre Samarija mek furt ačhelas o slupos la Ašerakero.

⁷ O Aramejiko kralis zničindā e Izraeloskeri armada a uštarelas pre lende avke sar pro prachos, sar pes marel avri o div. O Chazael mukľa le Joachazoske le Izraeloskera armadatar ča penda (50) muršen pro graja, deš marib-naskere verdana the deš ezera (10 000) slugaden.

⁸ Savore aver veci, so o Joachaz kerďa, the leskere ňerindipena (viľaztva), hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ⁹ Sar o Joachaz muľa, parunde les paš leskere phure dada andro foros Samarija. Pal leste ačhiľa kralis leskero čhavo o Jehoáš.

O Jehoáš kralis upral o Izrael

¹⁰ Sar imar kralinelas tranda the efta (37) berš andre Judsko o Joaš, andro foros Samarija ačhila kralis upral o Izrael o Jehoaš, le Joachazoskero čhavo, a kralinelas ode dešušov (16) berš. ¹¹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo andā le Izraeliten andro binos.

¹² Savore aver veci, so o Joaš kerđa, the leskere ňerindipen upral o Judsko kralis, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ¹³ Sar o Jehoaš mula, parunde les andre Samarija paš leskere phure đada a pal leste ačhila kralis upral o Izrael leskero čhavo o Jarobeam.

O Elizeus merel

¹⁴ Sar o Elizeus sas nasvalo pro meriben, avla ke leste o Izraeliko kralis o Jehoaš. Zarunda angle leste a phenda: “Dado miro, dado miro! O Izraelike verdana the leskere murša pro graja!”

¹⁵ “Le o lukos the o šipi!” phenda leske o Elizeus. Avke len ov iła. ¹⁶⁻¹⁷ A mek leske phenda: “Phundrav e oblaka, so hiñi pro vichodos!” Ov la phundrađa a o Elizeus leske phenda: “Nacirde o lukos!” Sar oda kerđa, o Elizeus peskere vasta thođa pre leskere a phenda: “Livin o šipos!” Sar livinda, phenda: “Tu sal le RAJESKERO šipos, saveha ňerinelā (zvitāzinela) upral o Aram, a zničineha cali lengeri armada paš o Afek.”

¹⁸ A mek phenda: “Le ola šipi!” Sar len o Jehoaš iła, prikazinda leske: “Dem lenca andre phuv!” Avke ov lenca demađa trival a preačhila. ¹⁹ Akor o Elizeus pre leste cholisalila a

phenda: “Majindal lenca te demel pandžvar, abo šovar! Avke zničindalas la Aramejika armada, ale akana ņerineha upral lende ča trival.”

²⁰ Palis o Elizeus muľa a parunde les.

Sako berš jarone o zbujňika andral o Moab džanas andro Izrael. ²¹ Jekhvar, sar o Izraeliti parunenas varesave muršes, dikhle, hoj aven o zbujňika andral o Moab. Vašoda čhide les andre le Elizeoskero hrobos a denašle odarik. Sar oda telos peľa pre le Elizeoskere kokala, oda mulo obdžidila a uštila pro pindre.

O Izrael lel pale o fori le Aramejčanendar

²² Medik o Joachaz kralinelas, o Aramejiko kralis Chazael na preačhelas te trapinel le Izraeliten. ²³ Ale le RAJESKE sas pharo pre lende. Presikađa lenge o lačhejileskeriben a visarda pes pale ke lende angle odi zmluva, so phandla le Abrahamoha, Izakoha the Jakoboha. Dži adadžives len na kamla te zničinel aňi te odčhivel pestar het.

²⁴ Sar muľa o Aramejiko kralis o Chazael, ačhila pal leste kralis leskero čhavo o Ben-Hadad. ²⁵ Avke o Jehoaš pale iľa o fori le Ben-Hadadostar, so o Chazael andro mariben iľa leskere dadestar le Joachazostar. O Jehoaš upral leste trival ņerinda, avke pale dochudla o Izraelike fori.

14

O Amacijah kralis upral e Judsko

¹ Sar andro Izrael kralinelas dujto berš o Jehoaš, le Joachazoskero čhavo, ačhila kralis

andre Judsko o Amacijah, le Joašoskero čhavo. ² Sas leske bišupandž (25) berš, sar ačhiła kralis, a andro Jeruzalem kralinelas bišueña (29) berš. Leskeri daj e Joaddan sas andral o Jeruzalem. ³ O Amacijah kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, ale na sas ajso sar leskero prapapus o David. Savoro kerelas avke sar leskero dad o Joaš, ⁴ ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na zničinda a o manuša pre lende mek furt obetinas a labarenas o kadidlos.

⁵ Sar imar o krališagos sas zorales andre leskere vasta, diña te murdarel peskere služobņiken, save murdarde leskere dades. ⁶ Ale lengere čhaven na diña te murdarel, bo o RAJ prikazinda andro Mojžišoskero zakonos: “O dada našti en murdarde vaš o binos, so kerde lengere čhave, aņi o čhave vaš o dada, ale dojekh mi merel vaš peskero binos.”

⁷ O Amacijah andre Londi Dolina murdarđa deš ezera (10 000) Edomike slugađen. Andro mariben zaila o foros Sela. Palis ole foros diña nevo nav Jokteel a dži adadžives pes avke vičinel.

⁸ Andre jekh džives o Amacijah bičhada peskere muršen, hoj te phenen le Izraelike kraliske Jehoašoske: “Av ke mande! Dikhaha, ko hin amendar zoraleder!”

⁹ Ale o Jehoaš leske odphenda: “O kandro andro Libanon diña te phenel le zorale Libanoņike cedroske: ‘De tira čha mire čhaske romņake.’ A ipen akor e dzivo džvirina avla pal o verchos a uštarda pro kandro! ¹⁰ Gondolines tuke, hoj sal zoralo, bo ņerindal (zviťazindal) upral o Edom. Oslavin tiro ņerindipen, ale ačhuv khere! Soske

tut thod'alas andre oda? Se pereha tu the e Judsko tuha.”

¹¹ Ale o Judsko kralis Amacijah les na šunđa, vašoda o Izraeliko kralis Jehoaš geľa pre les pro mariben paš o Bet-Šemeš andre Judsko. ¹² O Izrael ňerinda upral e Judsko a savore lengere slugađa denašenas khere. ¹³ Avke paš o Bet-Šemeš o Jehoaš zaiľa le Judske kralis Amacijah, o čhavo le Joašoskero, o čhavo le Achazijoskero. Palis geľa andro Jeruzalem a čhida tele o foroskere muri la Efrajimika Branatar dži paš e Rohoskeri Brana, ajse duj šel (200) metri. ¹⁴ Iľa odarik savoro rup, o somnakaj the savore dragane veci, so arakhle andro Chramos the andre palaciskere pokladni. Avke odligenda a iľa pale andre Samarija the varesave manušen, save likerelas ke peste.

¹⁵ Savore aver veci, so kerđa o Jehoaš, leskero ňerindipena the oda, sar pes marelas le Judske kraliha, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ¹⁶ Sar muľa o Jehoaš, parunde les andro foros Samarija paš o Izraelike kraľa. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Jarobeam.

Le Amacijah murdaren

¹⁷ O Judsko kralis Amacijah, le Joašoskero čhavo, dživelas mek dešupandž (15) berš, sar muľa o Izraeliko kralis Jehoaš. ¹⁸ Savore aver veci, so kerđa o Amacijah, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero.

¹⁹ Sar pes pre leste andro Jeruzalem počoral dothode, hoj les murdarena, ov denašľa andro Lachiš, ale bičhade pal leste muršen a ode

les murdarde. ²⁰ Avke les odarik ande andro Jeruzalem pro graja a parunde les andro Foros le Davidoskero paš leskere phure dada.

²¹ Akor savore manuša andral e Judsko ile le Azarijah* a ačhade les vaš o kralis pal leskero dad Amacijah. Sas leske ča dešušov (16) berš.

²² Sar muľa leskero dad, o Azarijah iľa pale o foros Elat a oprikerđa les.

O Jarobeam kralis upral o Izrael

²³ Sar o Amacijah, le Joašoskero čhavo, kralinelas upral e Judsko dešupandž berš, ačhiľa kralis upral o Izrael o Jarobeam, le Jehoašoskero čhavo, a kralinelas andro foros Samarija saranda the jekh (41) berš. ²⁴ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka,

a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo anda le Izrael andro binos. ²⁵ O Jarobeam dochudľa prekal o Izrael pale o phuva le Lebo-Chamatostar dži paš o moros andre Araba†. Oda sas avke, sar o RAJ, o Del le Izraeloskero, phenda prekal peskero služobňikos the prorokos Jonaš andral o Gat-Chefer, savo sas le Amittajoskero čhavo.

²⁶ O RAJ dikhľa, sar savore Izraeliti sas andro baro pharipen, či otroka vaj o slobodne. Na sas ode ňiko, ko len cirdňahas avri andral o pharipen. ²⁷ Ale o RAJ na kamľa te khosel le Izraeliten pal kadi phuv, ale zachraňinda len prekal o kralis Jarobeam.

* **14:21** O kralis Azarijah hin the o kralis Uzziah. † **14:25** Oda hin adadžives o Mulo Moros.

²⁸ Savore aver veci, so kerda o Jarobeam, leskere nerindipena (vifaztva) the oda, sar pes marelas a sar dochudla pale o fori Damaskus the o Chamat prekal o Izrael, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero. ²⁹ Sar o Jarobeam mula, parunde les pas leskere phure dada, pas o Izraelike kraia. Pal leste achila kralis leskero chavo o Zecharijah.

15

O Azarijah kralis andre Judsko

¹ Andro bisueftato (27.) berš, sar kralinelas o Jarobeam andro Izrael, andre Judsko achila kralis o Azarijah*, o chavo le Amacijoskero. ² Sas leske dešusov (16) berš, sar achila kralis, a penda the duj (52) berš kralinelas andro Jeruzalem. Leskeri daj sas e Jecholija andral o Jeruzalem. ³ O Azarijah kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskero dad o Amacijah. ⁴ Ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na sas zničimen, ale o manuša pre lende mek furt obetinas a labarenas o kadidlos.

⁵ Palis o RAJ le Azarijah avke dukhada le nasvalibnaha, hoj sas malomocno dži andre oda džives, medik na mula. Ov bešelas korkoro andre jekh kher, vašoda leskero chavo o Jotam sas achado upral o palacis a lidžalas le manušen andre odi phuv.

⁶ Savore aver veci, so kerda o Azarijah, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ⁷ Sar o Azarijah mula, parunde les pas leskere

* **15:1** O kralis Azarijah hin the o kralis Uzziah.

phure dada andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Jotam.

O Zechariah kralis andro Izrael

⁸ Sar kralinelas andre Judsko o Azarijah tranda the ochto (38) berš, ačhila kralis upral o Izrael o Zecharijah, o čhavo le Jarobeamoskero. Ov kralinelas andro foros Samarija šov čhon.

⁹ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskere dada a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo anda le Izrael andro binos.

¹⁰ O Šallum, le Jabešoskero čhavo, pes počoral dothoda pro Zechariah a murdarda les anglo manuša. Avke ov pal leste ačhila kralis.

¹¹ Savore aver veci, so kerda o Zecharijah, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

¹² Avke le RAJESKERO lav, so phenda pal o kralis Jehu, pes the ačhila: “Tire čhave bešena pro Izraeliko tronos dži andro štarto pokoleňje.”

O Izraelike kraľa Šallum the Menachem

¹³ Sar andre Judsko kralinelas o Uzziah tranda the eňa (39) berš, andro Izrael ačhila kralis o Šallum, le Jabešoskero čhavo, a kralinelas andro foros Samarija jekh čhon. ¹⁴ Palis o Menachem, le Gadioskero čhavo, geľa andral e Tirca andre Samarija, murdarda le Šallum a ačhila pal leste kralis.

¹⁵ Savore aver veci, so kerda o Šallum, the sar kerda e vzbura, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

¹⁶ Andre oda časos, sar o Menachem džalas andral e Tirca, zničinda o foros Tappuach the o gava pašal, bo ola manuša na kamle te phundravel o foroskere brani. Avke murdarda savoren andro Tappuach a le khabne džuvlen rozčingerda.

¹⁷ Sar andre Judsko kralinelas o Uzziah tranda the eña (39) berš, andro Izrael ačila kralis o Menachem, le Gadioskero čavo. Kralinelas deš berš andro foros Samarija. ¹⁸ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a medik kralinelas, na preachelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čavo, savo anda le Izrael andro binos.

¹⁹ Sar avla andro Izrael o Asiriko kralis Tiglat-Pileser†, o Menachem les diña tranda the štar (34) toni rup, hoj leske te pomožinel zoraleder te dolikerel o krališagos. ²⁰ Avke o Menachem ispidelas pro barvale Izraeliti, hoj dojekh lendar te počinel penda (50) rupune, a diña oda le Asirike kraliske. Palis o Asiriko kralis geľa het andral odi phuv.

²¹ Savore aver veci, so kerda o Menachem, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

²² Sar o Menachem muľa, ačila kralis leskero čavo o Pekachiah.

O Pekachiah kralis andro Izrael

²³ Sar andre Judsko kralinelas penda (50) berš o Azarijah, andre Samarija pro duj berš ačila kralis upral o Izrael o Pekachiah, le Menachemoskero čavo. ²⁴ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the

† 15:19 Oda hin o Pul.

leskere dada a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo andã le Izrael andro binos. ²⁵ O Pekach, le Remaljoskero čhavo, pes počoral dothoda le penda (50) muršenca andral o Gilead pro Pekachiah a murdarda les[†] andre palaciskeri veža andre Samarija. Avke pal leste ačhila kralis.

²⁶ Savore aver veci, so o Pekachiah kerda, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

O Pekach kralis andro Izrael

²⁷ Sar imar andre Judsko kralinelas o Azarijah penda the duj (52) berš, andro Izrael ačhila kralis o Pekach, le Remaljoskero čhavo. Ov kralinelas andro foros Samarija biš (20) berš.

²⁸ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo andã le Izrael andro binos.

²⁹ Sar sas andro Izrael kralis o Pekach, avla ode o Asiriko kralis Tiglat-Pileser a zaila peske o fori Ijon, Abel-Bet-Maacha, Janoach, Kedeš the Chacor a o phuva Gilead the Galileja, oda hin cali phuv Naftali. A le manušen odarik odligenda andre Asirija. ³⁰ Andro bišto (20.) berš, sar kralinelas le Uzioskero čhavo Jotam, le Eloskero čhavo o Hošea pes vzburinda pro Pekach a murdarda les. Sar o Hošea les murdarda, ačhila pal leste kralis.

³¹ Savore aver veci, so kerda o Pekach, hin pisimen andro Zvitkos le Izraelike Kralengero.

O Jotam kralis andre Judsko

[†] 15:25 E Hebrejiko čhib: the le Argoboha the le Arjehoha.

³² Sar andro Izrael kralinelas o Pekach, le Remaljoskero čhavo, dujto berš, andre Judsko ačhila kralis o Jotam, le Uzzioskero čhavo. ³³ Sas leske bišupandž (25) berš, sar ačhila kralis, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov berš. Leskeri daj sas e Jeruša, le Cadokoskeri čhaj. ³⁴ O Jotam kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskero dad o Uzziah. ³⁵ Ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na sas zničimen a o manuša pre lende mek furt obetinas a labarenas o kadidlos. O Jotam ačhađa the e Upruňi Brana andro Chramos.

³⁶ Savore aver veci, so kerđa o Jotam, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ³⁷ Andre ola dživesa o RAJ ešebnovar (peršovar) bičhađa pre Judsko le Aramejike kralis Recin the le Izraelike kralis Pekach. ³⁸ Sar o Jotam muľa, parunde les paš leskere phure dada andro Foros le Davidoskero. Pal leste ačhila kralis o Achaz.

16

O Achaz kralis upral o Judsko

¹ Sar andro Izrael o Pekach, le Remaljoskero čhavo, kralinelas dešueftato (17.) berš, andre Judsko ačhila kralis o Achaz, le Jotamoskero čhavo. ² Le Achazoske sas biš (20) berš, sar ačhila kralis, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov (16) berš. O Achaz na kerelas avke sar leskero prapapus o David, ale kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ³ Bo kerelas avke sar o Izraelike kraľa anglal leste. Peskere čhas zlabardđa sar obeta le modlenge avke, sar kerenas o narodi, saven o RAJ tradňa avri anglal

o Izraeliti. ⁴ O kadidlos obetinelas tel dojekh zeleno stromos, pro brehi the pro uče thana, kaj lašarenas le modlen.

⁵ Palis o Aramejiko kralis Recin le Izraelike kraliha Pekachoha gele pro mariben pro Jeruzalem a rozačhade pes pašal leste, ale na domarde les. ⁶ Andre oda časos o Aramejiko kralis peske zaila o foros Elat a le Judske manušen odarik tradña het. Palis avle o Edomčana andro Elat te bešel a hine ode dži adadžives.

⁷ Akor o Achaz bičhađa muršen ko Asiriko kralis Tiglat-Pileser, hoj leske te phenen: “Me som tiro čhavo the služobňikos. Av, zachraňin man andral o vasta le Izraelike the Aramejike kralendar, save pes pre ma ačhade.” ⁸ O Achaz ila o somnakaj the o rup, so sas andro Chramos the andre palaciskere pokladňi, a bičhađa oda sar daros le Asirike kraliske. ⁹ O Asiriko kralis les šunđa, geľa peskere slugadenca pro Damaskus a domarda les. Le manušen zaila, thoda len andro foros Kir a le kralis Recin murdarda.

¹⁰ Sar o Achaz geľa andro Damaskus, hoj pes te zdžal le Asirike kraliha, dikhľa ode oltaris. Akor bičhađa le rašaske le Urijoske obrazis, sar dičhol avri oda oltaris a the sar hino ačhado. ¹¹ Avke o Urijah ačhada ajso oltaris sar oda, so sas andro Damaskus a pal savo leske bičhađa o Achaz obrazis. O Urijah les dokerđa mek angloda, sar o Achaz avľa khatar o Damaskus. ¹² Sar avľa pale a dikhľa oda oltaris, geľa paše a obetinda ode ¹³ e labardi the chabeneskeri obeta. Čhorda pre leste avri e molakeri obeta a pokropinda o oltaris le rateha le smiromskere obetendar. ¹⁴ Avke o

bronzuno oltaris, so sas maškar o nevo oltaris the o Chramos, odligenda pre severno sera le neve oltaristar.

¹⁵ Palis o kralis Achaz prikazinda le Urijoske: “Pre oda baro oltaris obetineha e tosaraskeri labardi obeta, e račakeri chabeneskeri obeta the e labardi obeta le kraliskeri la chabeneskera obetaha. Obetineha ode the o labarde obeti, so anena o manuša, o chabeneskere obeti the o molakere obeti a savoro rat le labarde the avre obetendar čhor avri pro baro oltaris. O bronzuno oltaris mange ela pre oda, te pes vareso kamava te dodžanel.” ¹⁶ O rašaj Urijah kerda sa avke, sar leske prikazinda o kralis Achaz.

¹⁷ Palis o Achaz rozkidla o bronzune verdanora le nadrženca, so sas paš o Chramos. Ila tele o nadrži the o blachi pal lengere seri. E kanta le pañeha, so sas thodi upral o bronzune biki, odlila a thoda pre baruñi dlažba. ¹⁸ The o stanos, kaj pro Šabbat lašarenas le RAJES, ila tele a o vudar, khatar džanas o kraľa andro Chramos, zaphandla. Ov oda savoro kerelas, hoj te el pre dzeka le Asirike kraliske.

¹⁹ Savore aver veci, so kerda o Achaz, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ²⁰ Sar o Achaz mula, parunde les paš leskere phure dada andro Foros le Davidoskero a pal leste ačila kralis leskero čhavo o Chizkija.

17

O Hošea, posledno Izraeliko kralis

¹ Andre dešudujto (12.) berš, sar andre Judsko kralinelas o Achaz, upral o Izrael ačila kralis o

Hošea, le Eloskero čhavo. Ov kralinelas andro foros Samarija eña berš. ² Kerelas nalačhipen anglo RAJ, ale na avke sar o Izraelike kraľa, save sas anglal leste.

³ Palis o Asiriko kralis Šalmaneser gela pro mariben pro Hošea. O Hošea pes leske zdiňa a mušinelas leske te počinkerel o daňe. ⁴ Ale o Šalmaneser pes dodžanľa, hoj o Hošea bičhada le muršen andro Egipt ko kralis So*. A dodžanľa pes the oda, hoj leske preačila te počinkerel o daňe, avke sar oda kerelas sako berš. Avke les diňa o Šalmaneser te chudel a te phandel andre bertena.

E Samarija zničimen a o Izraeliti odligende andre Asirija

⁵ Palis o Asiriko kralis džalas pre cali Izraeloskeri phuv. Sar avľa anglo foros Samarija, rozačhada pes pašal late trin berš. ⁶ Andro eňato berš, sar kralinelas o Hošea, o Asiriko kralis domarda e Samarija. Zaila le Izraeliten a odligenda len andre Asirija. Thoda len te bešel andro foros Chalach, andro Chabor paš o paňi Gozan the andro Medske fori.

⁷ Kada pes ačila vašoda, hoj o Izraeliti kereñas binos anglo RAJ, peskero Del, savo len iľa avri andral o Egipt the andral o vasta le Faraonostar. O Izraeliti lašareñas avre devlen ⁸ a kereñas avke sar o narodi, saven o RAJ tradľa avri anglal lende, a likerenas ola tradiciji, so chudle te kerel o Izraelike kraľa. ⁹ O Izraeliti kereñas počoral ajse veci, so na sas pre dzeka le RAJESKE, lengere

* **17:4** Leskero nav sas o So.

Devleske. Ačhavenas o modlengere thana pro lašariben andre savore peskere fori, le cikne vežendar dži ko baro foros le zorale murenca. ¹⁰ Pre dojekh učo brehos the tel dojekh zeleno stromos ačhavenas peske o oltara the o slupi la modlake Ašera. ¹¹ Pre dojekh modlengero than pro lašariben labarenas o kadidlos avke sar the o narodi, saven o RAJ anglal lende tradla avri het. Kerenas o nalače veci a aleha pre peste anenas le RAJESKERI choľi. ¹² Lašarenas avre devlen, choc lenge o RAJ prikazinda, hoj ada te na keren. ¹³ O RAJ prevakerelas prekal savore peskere proroka ko Izrael the ke Judsko: “Visaren tumen pal tumare nalače droma a dolikeren mire prikazaňje the mire zakoni, so hine pisimen andre calo zakonos, so diňom tumare dadenge a so tumenge bičhadom prekal mire služobňika o proroka.”

¹⁴ Ale on les na šunenias a na denas peske te phenel avke sar the lengere dada, save na pačanas le RAJESKE, peskere Devleske. ¹⁵ Odčhide peštar leskero zakonos the e zmluva, so phandla lengere dadenca, a na šunenias les, choc lenge dovakerelas. On lašarenas le modlen, save na sas pre ňisoste, a aleha ačhile the on pre ňisoste. Likerenas pes pal o tradiciji le narodengere, save sas pašal lende, choc lenge o RAJ prikazinda, hoj te na keren avke sar aver narodi.

¹⁶ Omukle savore prikazaňja le RAJESKERE, peskere Devleskere, a kerde peske duje somnakune gurunňoren the slupi la Ašerake a bandonas angle savore čercheňa pro ňebos a

služinenas le Baaloske. ¹⁷ Peskere muršoren the čhajen zlabarde sar obeta avre devleng a džanas pal oda, hoj te vražinen a te čarinen. Avke pes oddine te kerel o nalačhipen a aleha pre peste anenas le RAJESKERI cholí.

¹⁸ Akor o RAJ pro Izrael sas igen cholamen a odčhída len pestar het a ačhíla ča o kmeňos Juda. ¹⁹ Ale aňi o kmeňos Juda na dolikerelas o prikazaňja le RAJESKERE, peskere Devleskere, ale on priile oda, so kerelas o Izrael. ²⁰ Vašoda o RAJ pestar odčhída calo Izraeliko narodos, dukhavelas len a diňa andro vasta le zbužnikenge, medik len pestar na tradla avri het.

²¹ Sar o RAJ odlíla o Izrael le Judostar†, o Izraeliti ačhade le Jeroboam, le Nebatoskere čhas, vaš peskero kralis. Ale o Jeroboam odvisarda le Izraeliten le RAJESTAR a ligenda len andro baro binos. ²² O Izraeliti kerenas savore bini, so kerelas o Jeroboam, a na omukle len, ²³ medik o RAJ len pestar na odčhída, avke sar angloda phenda prekal peskere služobníka o proroka. Vašoda o Izraeliti sas zaile a odligende andre Asirija a ode hine dži adadžives.

O manuša andral aver narodi džan te bešel andre Samarija

²⁴ O Asiriko kralis anda le manušen andral o fori Babilon, Kuta, Avva, Chamat the Sefarvajim a thođa len te bešel andro Samarijike fori, khatar sas o Izraeliti odligende het zaphandle. On zaile e Samarija a bešenas andre lengere fori. ²⁵ Sar ode chudle te bešel, na lašarenas le

† 17:21 E Hebrejiko čhib: andral le Davidoskero kher

RAJES, a vašoda o RAJ pre lende bičhađa le leven, save len murdarenas. ²⁶ Akor o manuša andral oda foros phende le Asirike kraliske: “O narodi, saven andal te bešel andre Samarijike fori, na prindžaren o zakonos le Devleskero ola phuvakero, vašoda ov pre lende bičhađa le leven a on len murdarkeren.”

²⁷ Akor o kralis prikazindža: “Len ode jekhe rašas, saves odarik ade andan. Mi džal ode te bešel a mi sikavel len, so lendar kamel o Del andre odi phuv.” ²⁸ Avke ode geľa jekh rašaj, savo sas zailo andral e Samarija. Bešelaso andro Betel a sikavelas len, sar majinen te lašarel le RAJES.

²⁹ Ale dojekh narodos peske kerđa peskere devlen a ačhade len andre ola sentne thana, save angloda ačhade o manuša andral e Samarija. Dojekh narodos oda kerelas andro foros, kaj bešelaso. ³⁰ O manuša khatar o Babilon peske kerde le devles Sukkot-Benoť, o manuša khatar o Kut le Nergal a o manuša khatar o Chamat le Ašimas. ³¹ O Avvičana kerde le Nibchaz the le Tartak a o manuša andral o Sefarvajim obetinas peskere čhaven sar labardi obeta le devlengje Adrammelech the Anammelech. ³² A choc lašarenas le RAJES, kidle peske avri rašajen a ačhade len, hoj te služinen le modlengje pre ola thana. On ode obetinas peskere devlengje. ³³ Le RAJES lašarenas, ale služinenas the peskere devlengje pal o tradiciji ole narodengere, khatar sas odligende andre odi phuv.

³⁴ Dži adadžives oda keren avke, sar kerenas angloda. Le RAJES na lašaren avke, sar majinen, aňi pes na likerem pal oda, so hin pisimen

andro zakonos, aňi pal o prikazaňja, save o RAJ diňa avri le čavenge le Jakoboskere, saves diňa nav Izrael. ³⁵ O RAJ lenca phandľa zmluva a prikazinda lenge: “Ma lašaren avre devlen, aňi ma bandon anglal lende, aňi ma služinen a aňi ma obetinen lenge. ³⁶ Ale lašaren man, tumare RAJES, savo tumen ligenda avri andral o Egipt peskere vasteha the bara zoraha. Ča mange obetinen a anglal ma bandon. ³⁷ Pal savore dživesa dolikeren mire lava, zakonos the prikazaňja, so tumenge pisindom, a avre devlen ma lašaren. ³⁸ Ma bisteren pre zmluva, so tumenca phandlom, a avre devlen ma lašaren. ³⁹ Ale lašaren ča man, le RAJES tumare Devles. Me tumen lava avri andral o vasta savore tumare nepřijatelendar.”

⁴⁰ Ale on les na šunde a kerenas pal peskere tradiciji. ⁴¹ Kala narodi lašarenas le RAJES, ale služinenas the peskere avričingerde devlenge. Dži adadžives lengere čhave a le čhavengere čhave keren avke sar lengere dada.

18

O Chizkija kralis upral e Judsko

¹ Sar kralinelas andro Izrael trito berš o Hošea, le Eloskero čhavo, andre Judsko ačhila kralis o Chizkija, le Achazoskero čhavo. ² Sas leske bišupandž (25) berš, sar ačhila kralis, a andro Jeruzalem kralinelas bišueňa (29) berš. Leskeri daj sas e Abija, le Zecharijoskeri čhaj. ³ Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskero prapapus o David. ⁴ Zničinda o

thana, pre save lašarenas le modlen, sphagerda o sentne slupi, činda tele la Ašerakere slupi a rozphagerda the le bronzune sapes Nechuštan, saves kerda o Mojžiš, bo dži akor o Izraeliti leske labarenas o kadidlos.

⁵ O Chizkija pačalas le RAJESKE, le Izraelike Devleske. Ńiko le Judske kralendar na sas ajso sar ov, aňi angle leste aňi pal leste. ⁶ Ov sas pačivalo le RAJESKE, šunelas les andre savoreste a dolikerelas dojekh prikazaňje, so o RAJ diňa le Mojžišoske. ⁷ O RAJ sas le Chizkijoha, a vašoda les sas bach andre savoreste, so kerelas. Ov pes vzburiňda pro Asiriko kralis a na poddiňa pes leske. ⁸ Ov domarda le Filištinen dži ko foros Gaza the leskere phuva – le cikne gavendar dži ko bare fori le murenca.

⁹ Sar o Chizkija andre Judsko kralinelas štarto berš a sar andro Izrael kralinelas o Hošea eftato berš, o Asiriko kralis o Šalmaneser gela pro foros Samarija a rozačhađa pes pašal late. ¹⁰ Pal o trin berš la domarda. Avke e Samarija sas zničimen andro šovto berš, sar kralinelas o Chizkija a sar andro Izrael kralinelas eňato berš o Hošea. ¹¹ Palis o Asiriko kralis odligenda le Izraeliten andre Asirija a thoda len te bešel andro foros Chalach, andro Chabor paš o paňi Gozan the andro Medske fori. ¹² Oda pes ačhila, bo na šunenas le RAJES, peskere Devles, a na dolikerenas leskeri zmluva aňi o prikazaňja, so len diňa le RAJESKERO služobňikos o Mojžiš; na kerenas pal oda, so phenda.

O Sancherib džal pre Judsko

¹³ Andro dešuštarto (14.) berš, sar kralinelas o Chizkija, o Asiriko kralis o Sancherib geła pro mariben pre savore Judske zorale fori a zaila len. ¹⁴ Avke o Chizkija diňa te phenel le Asirike kraliske andro Lachiš: “Kerđom namištes. Mangav tut, ma av pre ma a dava tut sa, so ča tu kameha.” Akor o Asiriko kralis leske phenđa: “Bičhav mange 10 000 kili rup the 1 000 kili somnakaj.” ¹⁵ Palis o Chizkija diňa leske savoro rup the sa, so arakhla andro Chramos the andre palaciskere pokladni.

¹⁶ The pal o chramoskero vudar the pal e zarubňa ila tele o somnakaj, saveha len korkoro obthoda, a diňa le Asirike kraliske.

¹⁷ Akor o Asiriko kralis bičhađa khatar o Lachiš ko Chizkija andro Jeruzalem peskere nekbareder velitelis, le nekbareder uradnikos the le velitelis Rabšakeh la armadaha. Sar avle ko Jeruzalem, zaačhile pro drom pre oda than, kaj kerenas o lepedi paš o žlabos, andre savo avelas o paňi andral e upruňi nadrža. ¹⁸ A vičinenas ke peste le kralis le Chizkija, ale gele paš lende o Eljakim, le Chilkijoskero čhavo, savo lidžalas o palacis, o pisaris Šebna the o uradnikos Joach, le Asafoskero čhavo.

¹⁹ Akor o velitelis Rabšakeh lenge phenđa: “Džan a phenen le Chizkijoske:

Kavke phenel o baro kralis Sancherib: Oda pre soste tut zmukes, hoj na daras?

²⁰ Gondolines tuke, hoj ča le lavenca šaj ņerines (zvitazines) andro mariben? Šaj čerines o lava vaš e zor? Pre kaste tut zmukes, hoj pes pre ma ačhaves? ²¹ Tu pes zmukes pro

Egipt, pre odi prephagi trstina. Se ko pes pre late zrukela, premarela peske o vast. Ajsa hin o Faraonos, o Egiptsko kralis ke savore, save pes pre leste zruken! ²² Te mange phenena: ‘Amen pes zrukas pro RAJ, pre amaro Del.’ Mištes, ale oda sas o Chizkija, savo čida tele leskere sentne thana the oltara a prikazinda andre Judsko the Jeruzalem: ‘Angle kada oltaris, so hino andro Jeruzalem, bandona.’

²³ Ale akana av! Dothov pes mire rajeha, le Asirike kraliha. Dava tut 2 000 graja, te tuke stradeha muršen, save džana pre lende!

²⁴ Sar tu šaj ņerines upral mire kraliskero nekcikneder velitelis, te pes zrukas pro Egipt, hoj tuke bičhavena verdana the muršen pro graja? ²⁵ Gondolines tuke, hoj avlom pre kada than korkoro mandar, hoj les te zničinav? Na, oda o RAJ mange phenda: ‘Dža a zničin odi phuv!’ ”

²⁶ Akor le Rabšakehoske phende o Eljakim, o Šebna the o Joach: “Mangas tut, vaker peskere služobnikenca andre Aramejiko čhib, se amen avke achaluvas! Ma vaker amenca andre amari Hebrejiko* čhib anglo manuša, save hine pro foroskere muri.”

²⁷ O Rabšakeh lenge odphenda: “Či so, miro kralis man bičada, hoj te vakerav kala lava ča tumare kraliske the tumenge? Na, ale the le manušenge, save bešen pal kala muri. Bo avke sar tumen the on mušinena te chal oda, so

* **18:26** Oda hin e Judsko čhib.

džal avri andral peskero per, a te pijel peskero muter.”

²⁸ O Rabšakeh zaačila a vriskinelas andre Hebrejiko čhib: “Šunen, so phenel o baro Asiriko kralis! ²⁹ Ma den pes te diliňarel le Chizkijoha, bo naši tumen cirdel avri andral mire vasta. ³⁰ Ma den pes leha aňi te prevakerel, hoj pes te zmuken pro RAJ oleha, hoj phenel: ‘O RAJ amen zachraňinela a kada foros bizo na ela dino andro vasta le Asirike kraliske.’

³¹ Aňi ma šunen les, bo kavke phenel o Asiriko kralis: Zden tumen a aven ke mande! Avke dojekh tumendar chala o ulipen pal peskero viňičis the figovňikos a pijela o paňi andral peskeri chaňig, ³² medik na avava pal tumende a na lava tumen andre ajsi phuv sar the tumari; andre phuv, kaj hin o žužodiv the mol; andre phuv, kaj hin o maro the viňici, kaj hin olivi, olejos the medos. Kiden tumenge avri o dživipen a na o meriben!

Ma šunen le Chizkija, bo tumen diliňarel le lavenca: ‘O RAJ amen zachraňinela.’ ³³ Či so, cirdňa avri varesavo del andral mire vasta peskero narodos? ³⁴ Kaj hine o devla andral o Chamat the Arpad? Kaj o devla andral o Sefarvajim, Hena the Ivva? So, cirdle avri la Samarija andral mire vasta? ³⁵ Savo del peskere narodos šaj cirdňa avri andral mire vasta? Sar šaj tuke gondolines, hoj o RAJ zachraňinela o Jeruzalem andral mire vasta?”

³⁶ O manuša pre oda nič na phende, bo o Chizkija lenge prikazinda, hoj nič te na vakeren.

³⁷ Palis o Eljakim, o Šebna the o Joach avle andro čhingerde gada ko Chizkija a phende leske savoro, so vakerelas o Rabšakeh.

19

O Chizkija phučel le Izaiašostar

¹ Sar oda šundā o kralis Chizkija, čhingerda pre peste o gada, urda pre peste o gone a geła andro Chramos. ² Akor bičhada le Eljakim, savo sas upral o palacis, le pisaris Šebna the le phuredere rašajen. On pes urde andro gone a gele ko prorokos Izaiaš, ke le Amocoskero čhavo. ³ On leske phende: “Kavke vakerel o Chizkija: ‘Andre kada džives sam marde andre dar the andre ladž avke sar o čhavoro, savo pes mangel pro svetos, ale la džuvla nane zor, hoj les te anel pro svetos. ⁴ Ale šaj el, hoj o RAJ, o džido Del, šundā, sar les anelas pre ladž o Rabšakeh, saves bičhada leskero raj, o Asiriko kralis. Vaš ola lava, so šundā o RAJ, o džido Del, mi potrestinel les. Mang le Devles vaš amare manuša, save ačhile te dživel.’ ”

⁵ Sar avle o služobnika le kraliskere ko Izaiaš, ⁶ ov lenge phenda: “Phenen tumare kraliske, hoj kavke phenel o RAJ: ‘Ma dara tut ole laven-dar, savenca pre ma namištes vakerenas o služobnika, saven bičhada o Asiriko krališ. ⁷ Me dava andre leste ajsa duchos, hoj sar šunela nalačo hiros, visarela pes pale andre peskeri phuv, kaj les dava te murdarel la šablaha.’ ”

O Asirčana pale dovakeren le Chizkijoske

⁸ Sar o Rabšakeh šunda, hoj o Asiriko kralis odgeľa andral o Lachiš, visarda pes pale a arakhľa le kralis andro mariben pre Libna.

⁹ Andre oda časos pes o Asiriko kralis dodžanľa, hoj o kralis Tırhakah andral o Kuš avel pre leste pro mariben. Palis o Asiriko kralis bičhađa varesave muršen ko Judsko kralis Chizkija, hoj leske te phenen: ¹⁰ “Tiro Del, pre savo tut zmukes, te na thovel tuha avri, sar phenel, hoj o Jeruzalem na ela dino andro vasta le Asirike kraliske. ¹¹ Se tu šundal, so kerde o Asirike kraľa savore narodenge, sar savoren zničinde. Gondolines tuke, hoj šaj aves zachrañimen? ¹² Mire dada zničinde o fori Gozan, Charan the Recef a murdarde le manušen andral o Eden, save bešenas andro Telassar. Či so, šaj zachrañinde len lengere devla? ¹³ Kaj hino o kralis andral o foros Chamat? Kaj o kralis andral o Arpad? Kaj o kraľa andral o Sefarvajim, Hena the Ivva?”

O kralis Chizkija pes modľinel

¹⁴ O Chizkija preiľa le muršendar o ľila a pregenda len. Palis geľa andro Chramos a phundrađa len anglo RAJ. ¹⁵ Avke pes chudľa te modľinel ko RAJ: “Ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskero, savo bešes pro tronos maškar o cherubi! Tu jekh sal Del upral savore krališagi, so hine pre kadi phuv. Tu kerďal o ňebos the e phuv. ¹⁶ Phundrav o kana, RAJEJA, a šun! Phundrav o jakha a dikh! Šun, sar tut o kralis Sancherib asal avri a sar kerel ladž le džide Devlestar. ¹⁷ Oda hin čaćipen, ó,

RAJEJA, hoj o krala andral e Asirija zničinde o narodi the lengere phuva ¹⁸ a hoj lengere devlen zničinde a zlabarde. Šaj ada kerde, bo on na sas čačes devla, ale ča o manuša len kerde peskere vastenca le kaštestar the barestar. ¹⁹ Ale akana, RAJEJA, Devla, mangav tut, zachrañin amen andral leskere vasta. Mi sprindžaren savore krala pre phuv, hoj ča tu, RAJEJA, sal jekh Del.”

O RAJ odphenel le Chizkijoske

²⁰ Akor o Izaiaš, le Amocoskero čhavo, diña te phenel le Chizkijoske: “Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Šundom avri tiro mangipen, so vakerehas pal o Asiriko kralis Sancherib.’ ²¹ Kada pal leste phenel o RAJ:

‘E pačivali čhaj le Sionoskeri dikhel tut tele a asal tutar.

E čhaj le Jeruzalemoskeri kivinel le šereha pre tu, sar denašes.

²² Kastar tu kerehas ladž, kas asahas avri?

Pre kaste hazdlal upre o hangos the o jakha?

Pro Sentno RAJ le Izraeloskero!

²³ Prekal tire murša, saven bičhađal, mandar kerdal ladž.

Tu phendał: “Mire but verdanenca

gelom pro nekbareder verchi andro Libanon.

Ode leskere uče cedri the o šukar sosni čhingerdom tele.

Dochudlom man andre leskere nekdureder thana,

andro garude thana andro veš.

24 Andro cudze phuva kopalindom avri o
 chañiga,
 pilom andral o pañi
 a peskere stupajenca šučardom savore paña
 andro Egípt.”

25 Ale tu, Sancherib, oda na šundal?
 Me ada richtinavas čirlastar,
 anglo but berš oda diñom avri,
 akana oda the kerav.
 Diñom tut zor, hoj te zničines o zorale fori a nič
 lendar te na ačhel, ča kopi bara.

26 O manuša, save andre bešenassas slabe,
 predarandutne the pro asaben.
 Sas sar o rastlini pre mała,
 sar e zeleno čar,
 sar e čar pre strecha,
 so e keradi balvaj sigo šučarel avri.

27 Džanav, kana uštes a bešes,
 kana džas avri a kana pale aves.
 Džanav, savi bari cholí chas pre ma.

28 Šundom pal tiri cholí the pal tiro barikañiben,
 vašoda tuke thovava e trastuñi karika andro
 nakh,

andro muj le grajeskero zubadlos.

Visarava tut pale ole dromeha, khatar avlal.’

29 Tuke, Chizkija, ela pro znameñje ada, hoj
 andre kada berš čana ča oda div, so barola avri
 korkoro, a aver berš čana oda, so pale barola
 olear. Ale pro trito berš sadzinen o div the o
 viñici a čana lendar o ulipen. 30 Ola, ko pes
 zachrañinena andre Judsko, mukena o koreña
 andre phuv a anena o ulipen. 31 Bo ola, ko ačhile
 te dživel, džana avri andral o Jeruzalem; ola, ko

sas zachrañimen, khatar o verchos Sion. Bo o RAJ igen kamel, hoj pes oda te ačhel.

³² Vašoda o RAJ avke vakerel pal o Asiriko kralis: ‘Andre kada foros pes na dochudela, aňi o šipos, so livinela. Aňi le štitoha na doavena paš o foros a aňi paš o muri na čhivela avri e kopa, hoj pes te dochuden andro foros. ³³ Ale visarela pes pale pal oda drom, pal savo avla, a andre kada foros pes na dochudela. Avke phenel o RAJ. ³⁴ Me zachrañinava kada foros prekal ma the prekal miro služobňikos David.’ ”

³⁵ Mek odi rat le RAJESKERO aňjelos geľa andre Asiriko taboris a murdardľa 185 000 muršen. Sar o manuša tosara uštiele, dikhle všadzik mulen. ³⁶ Avke o Asiriko kralis Sancherib pes visardľa pale andre Asirija. Sar ode dogeľa, ačhila te bešel andro foros Ninive.

³⁷ Andre jekh džives, sar o Sancherib lašarelas andro chramos le devles Nisroch, leskere čhave o Adrammelech the o Sarecer les murdarde la šablaha a denašle andre phuv Ararat. Avke pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Esar-Chaddon.

20

Le Chizkijoskero nasvaliben

¹ Andre oda časos o kralis Chizkija nasvaliľa pro meriben. Akor geľa ke leste o prorokos Izaiaš, le Amocoskero čhavo, a phendľa leske: “Kavke tuke o RAJ phenel: ‘De tuke andro šoros (poradkos) savore veci, bo mereha.’ ”

² Sar oda o Chizkija šunďa, visardľa pes le mujeha ke fala a mangelas le RAJES: ³ “Ó, RAJEJA, mangav tut, ma bister pre oda, hoj pačivalones

the cale jileha phiravas pal tiro drom. Keravas savoro, so sas tuke pre dzeka.” Palis chudla igen zorales te rovel.

⁴ Mek aňi o Izaiáš na pregeľa e mařkaruňi dvora, o RAJ ke leste pale prevakerďa: ⁵ “Visar tut a phen le Chizkijoske, le vodcaske, savo lidźal mire manuřen, hoj avke phenel o RAJ, o Del tire prapapuskeru le Davidoskeru: ‘Šundom avri tiri modlitba a dikhlom tire apsa. Sastarava tut a pro trito dźives dźaha andro Chramos. ⁶ Ke tire berša tuke mek pridava dešupandź (15) berš. Zachraňinava tut the kada foros andral o vasta le Asirike kralistar. Kada foros na domukavava te zňičinel, ĉa prekal ma the prekal miro sluźobňnikos David.’ ”

⁷ Akor o Izaiáš prikazinda le kraliskere sluźobňnikenge: “Thoven leske pro vredos masca le figendar.” On ile, pomakhle leske o vredos a aĉhila sasto.

⁸ O Chizkija phuĉla le Izaiášostar: “Savo ela o znameňje, hoj man o RAJ sastarela a hoj pal o trin dźives dźava andro Chramos?”

⁹ O Izaiáš odphenda: “Kada tuke ela znameňje le RAJESTAR, hoj dolikerela oda, so phenda: Majinel o ciňos te dźal deš garadiĉi anglal abo palal?”

¹⁰ “Lokeder hin the o ciňos dźala anglal, vašoda mi dźal palal,” odphenda o Chizkija.

¹¹ Avke o Izaiáš mangelas le RAJES a o RAJ diňa, hoj o ciňos geľa deš garadiĉi palal pre le Achazoskeri khameskeri ora.

O Chizkija pes presikavel le barvalipnaha

12 Andre oda časos o Babiloňiko kralis o Merodach-Baladan*, le Baladanoskero čhavo, bičhada le Chizkijoske lila the daros, bo pes dodžanla pal leskero nasvaliben. 13 O Chizkija le muršen priila a sikađa lenge peskero barvalipen: o rup, somnakaj, koreňje, voňava oleja, o zbraňi the savoro, so sas andre leskeri pokladňica. Na garuđa anglal lende nič, so sas andre leskero palacis the andre calo krališagos.

14 Palis o prorokos Izaiaš geľa ko Chizkija a phučľa lestar: “So vakerenas ola murša a khatar avle?”

“Avle dural,” odphenda. “Avle andral aver phuv, dži andral o Babilon.”

15 “So dikhle andre tiro palacis?” phučľa o Izaiaš.

“Dikhle savoro, so andre hin,” odphenda o Chizkija. “Na garuđom nič anglal lende.”

16 Pre oda o Izaiaš leske phenda: “Šun o lav le RAJESKERO! 17 Dikh, ela ajso džives, hoj savoro, so hin andre tiro palacis, ela odligendo andro Babilon – the oda, so tire phure dada dži adadžives thode andre. Na ačhela ade nič, phenel o RAJ. 18 The tire čhaven, save ena tutar a save tuke ulona, odligenena a kerena lendar sluhlen le kraliske andro Babiloňiko palacis.”

19 O Chizkija leske odphenda: “Kada lav, so mange phendal le RAJESTAR, hino lačho,” ale gondolinda peske: “Soske te na, ča mi el o smirom a nič pes te na ačhel, medik me dživava.”

* 20:12 Abo: o Berodach-Baladan

²⁰ Savore aver veci, so o Chizkija kerda, leskere nerindipena (vitaztva), the sar ačhađa e upruňi nadržu a sar prianda o paňi andro foros telal e phuv, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ²¹ Sar muľa o Chizkija, parunde les a pal leste ačhila kralis leskero čhavo o Menašše.

21

O Menašše kralis andre Judsko

¹ Le Menaššeske sas dešuduj (12) berš, sar ačhila kralis upral e Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas penda the pandž (55) berš. Leskeri daj pes vičinelas Chefci-Ba. ² Ov kerelas anglo RAJ o nalačhipen the o džungipen avke sar the o narodi, saven o RAJ tradľa avri anglal o Izrael. ³ O Menašše pale ačhađa o modlengere thana pro lašariben, so leskero dad o Chizkija zničinda. Kerda o oltara prekal o Baal the la Ašerakero slupos avke sar o kralis Achab andro Izrael. Bandolas anglo čercheňa a lašarelas len. ⁴ Ačhađa the o oltara andro Chramos, pal savo phenda o RAJ: “Andro Jeruzalem ela miro nav furt lašardo.” ⁵ Pro soduj chramoskere dvori ačhađa oltara prekal savore čercheňa, hoj len te lašaren. ⁶ Peskere čhas zlabarda sar obeta. Ov čarinelas, vražinelas a anda ke peste le vrašcen the olen, save privičinenas le mulengere dučen. Aleha kerelas buter nalačhipen anglo RAJ a anelas pre peste leskeri choli.

⁷ O Menašše iľa la Ašerakero slupos a thođa les andro Chramos, pal savo o RAJ phenda le Davidoske the leskere čhaske le Šalamunoske:

“Andre kada Chramos the andro Jeruzalem, so mange avri kidňom maškar savore Izraelike kmeňi, ela miro nav furt lašardo. ⁸ Te o Izraeliti šunena savore mire lava a te dolikerena mire prikazaňja, so lenge diňa miro služobňikos Mojžiš, akor me na domukava, hoj te en avri-tradle andral kadi phuv, so diňom lengere dadenge.” ⁹ Ale o manuša andral e Judsko na šunde le RAJES a o Menašše len liġenda mek andro bareder binos, sar kerenas ola narodi, saven o RAJ zňičinda anglal o Izraeliti.

¹⁰ Akor o RAJ prevakerďa prekal peskere služobňika-proroka: ¹¹ “Aleha, hoj o kralis Menašše kerel kala bare bini, kerďa mek goreder bini sar savore Amoreja angloda. Peskere mod-lenca liġenda andro binos le manušen andral e Judsko. ¹² Vašoda o RAJ, o Del le Izraeloskero, phenel avke: ‘Pro Jeruzalem the pre Judsko anava ajsi bibach, hoj oda zalela dojekhes, ko pal oda šunela. ¹³ Potrestinava o Jeruzalem avke sar the la Samarija, avke sar kerďom le Izraelike kraliha le Achaboha the leskere potomstvoha. Le manušen andral o Jeruzalem khosava avri, avke sar pes khosel avri o čaro a palis pes visarel upre. ¹⁴ A mire manušen, save predživena, omukava a dava andro vasta lengere ňeprijatelenge, save len domarena a občorena lengeri phuv, ¹⁵ bo kerenas nalačhipen angle ma a anenas pre peste miri cholí ole dživesestar, sar avle avri lengere phure dada andral o Egipt, dží adadžives.’ ”

¹⁶ O Menašše murdarďa vaš ňisoste ajci but manušen, hoj lengero rat sas pal calo Jeruzalem. A mek ke oda liġenelas le Judske manušen, hoj

te keren o bini anglo RAJ.

¹⁷ Savore aver veci, so kerdã, the leskere bini, so kerdã, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ¹⁸ Sar muľa o Menašše, parunde les andre le Uzzoskeri bar (zahrada), so sas paš o palacis. Pal leste ačhiľa kralis leskero čhavo o Amon.

O Amon kralis andre Judsko

¹⁹ Le Amonoske sas bišuduj (22) berš, sar ačhiľa kralis andre Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas duj berš. Leskeri daj sas e Mešullemet, le Charucoskeri čhaj, andral e Jotba. ²⁰ Ov kerelas baro nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskero dad o Menašše. ²¹ Služinelas le modlenge, lašarelas len avke sar the leskero dad a phirelas pal savore leskere droma. ²² Odvisardã pes le RAJESTAR, le dadengere Devlestar, a na šunelas leskere prikazaňja.

²³ Palis le Amonoskere služobňika pes vzburinde pre leste a murdarde les andre leskero palacis. ²⁴ Akor o Judske manuša murdarde olen, save kerde vzbura pro kralis Amon, a pal leste ačhade kraliske leskere čhas le Joziaš.

²⁵ Savore aver veci, so kerdã o Amon, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ²⁶ Le Amon parunde andre leskero hrobos, andre le Uzzoskeri bar. Pal leste ačhiľa kralis leskero čhavo o Joziaš.

22

O Joziaš kralis upral e Judsko

¹ Le Joziašoske sas ochto berš, sar ačhiła kralis andre Judsko, a kralinelas andro Jeruzalem tranda the jekh (31) berš. Leskeri daj sas e Jedida, le Adajoskeri čhaj, andral o Bockat.

² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka. Phirelas pal le Devleskero drom avke sar leskero prapapus o David a na odvisarđa pes ole dromestar.

³ O pisaris Šafan sas čhavo le Acalioskero a leskero papus sas o Mešullam. Sar o kralis Joziaš kralinelas dešuochtoto (18.) berš, prikazinda le Šafanoske, hoj te džal andro Chramos. ⁴ Phenda: “Dža pal o nekbareder rašaj Chilkihjah a phen leske, hoj te zgenel ola love, so kidle avri o stražnika le manušendar paš o chramoskero vudar. ⁵ Ola love mi den le muršenge, save hine ačhade upral e buči andro Chramos, a on mi počinen le robotņiken, save oprikeren o Chramos: ⁶ le řesaren the muraren. Mi cinen o kašta the oprikerde bara prekal o Chramos. ⁷ Ole muršendar, save hine ačhade upral e buči, pes na užarelas, hoj te presikaven, kaj o love thode, bo hine pačivale.”

O Chilkihjah arakhel andro Chramos le Devleskero zakonos

⁸ Palis o nekbareder rašaj Chilkihjah phenda le pisariske le Šafanoske: “Dikh, andro Chramos arakhłom o zvitkos le Devleskere zakonoha.” Avke o Chilkihjah la diňa le Šafanoske a ov la pregenda. ⁹ Palis o Šafan geła ko kralis a phenda: “Tire služobņika ile o love, so sas andro Chramos. Dine len le robotņikenge, save

oprikeren o Chramos, ¹⁰ a o Chilcijah mange diňa varesavo zvitkos.” Avke o Šafan andral genelas le kraliske.

¹¹ Sar o kralis Joziaš šunďa o lava andral o zakonoskero zvitkos, rozčingerďa pre peste o gada ¹² a prikazinďa le rašaske Chilkijske, le Šafanoskere čhaske le Achikamoske, le Michajoskere čhaske le Achboriske, le pisariske Šafanoske the peskere služobňikoske le Asajoske: ¹³ “Džan a phučen le RAJESTAR pal o lava, so hin pisimen andre kada zvitkos! Phučen pal ma the pal cali Judsko phuv. Se o RAJ hino cholamen pre mande the pre savore manuša, bo amare phure dada na dolikerenas a na kerenas avke, sar hin pisimen andro zakonoskero zvitkos.”

¹⁴ Akor o Chilcijah, Achikam, Achbor, Šafan the o Asajah gele te phučel la prorokiňatar Chuldatar. Oj bešelas andro Jeruzalem, andro nevo foros, a lakero rom sas o Šallum, le Tikvoskero čhavo, o čhavo le Charchasoskero, savo pes starinelas pal le kraliskere gada. Sar dogele andre lakero kher, chudle lake pal oda te vakerel.

¹⁵ Oj lenge phenďa: “Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskero: ‘Phenen oleske, ko tumen ade bičhaďa, ¹⁶ hoj avke phenel o RAJ: “Domukava e bibach pre kada foros the pro manuša, save ade bešen, avke sar hin pisimen andro zakonoskero zvitkos, so pregenda o Judsko kralis, ¹⁷ bo pes mandar odvisarde a labarenas o kadidlos avre devlengje. Savoreha, so kerenas, anenas pre peste miri cholí. Miri cholí pre kada than

hiñi sar jag, so labol a na preačhel.” ’ ¹⁸ Le Judske krališke, savo tumen bičhađa te phučel le RAJESTAR, phenen: ‘Kavke vakerel o RAJ, le Izraeloskero Del, pal o lava, so šundal: ¹⁹ Vašoda, hoj tut visardal ke ma a pokorindal pes a rozčhingerdal o gada pre peste a rovehas, sar šundal mire lava, šundom tut avri. Vašoda, hoj dava e bibach pro Jeruzalem the pre leskere manuša, hoj ena andre bari dar the andro prekošiben. ²⁰ Na dikheha odi bibach, so anava pre kada than. Mereha a aveha parumen andro smirom.’ ”

Avke pes on visarde pale ko krališ a phende leske, so e prorokiña vakerelas.

23

O Joziaš genel o zakonos le manušenge

¹ O krališ o Joziaš vičinda ke peste savore vodcen andral e Judsko the Jeruzalem. ² Gele leha andro Chamos savore murša andral e Judsko: o manuša andral o Jeruzalem, o rašaja, o proroka, savore manuša, či o čore vaj barvale. O krališ angle lende pregenda savore lava, so sas pisimen andro zmluvakero zvitkos, so arakhle andro Chamos. ³ Palis o Joziaš ačhiła paš o slupos a phandla anglo RAJ zmluva, hoj leske ena pačivale a dolikerena leskere prikazañja the o zakoni cale peskere jileha the dušaha a hoj kerena sa avke, sar hin pisimen andro zmluvakero zvitkos. Savore manuša ode dine lav, hoj dolikerena e zmluva.

O Joziaš zničinel o modli le oltarenca

⁴ Palis o Joziaš prikazinda le nekbareder rašaske le Chilkijoske, le avre rašaske the olenge, ko stražinenas paš o vudar anglo Chramos, hoj te lidžan avri andral o Chramos savore veci, so sas kerde, hoj te lašaren le Baal, la Ašera the savore ņeboskere čercheňa. Diňa oda te zlabarel avri pal o Jeruzalem, pro mali paš e dolina Kidron a o prachos lendar diňa te lidžal andro Betel. ⁵ Le rašajen, saven o Judske kraľa ačhade andre služba, hoj te labaren o kadidlos pro modlengere thana pro lašariben the andro Jeruzalem, zaačhađa. Zaačhađa the olen, save anenas e obeta le Baaloske, le khameske, čhoneske the čercheňenge. ⁶ La Ašerakero slupos diňa te lidžal avri andral o Chramos dži pal o Jeruzalem, andre dolina Kidron. Ode la diňa te zlabarel a oda prachos rozčida pro cintiris le čore manušengero. ⁷ Palis čhida tele o khera andro Chramos, kaj bešenassavore murša the džuvľa, save ode služinenas sar lubňa, a kaj kerenas o pochtana prekal la Ašerakero lašariben. ⁸ Diňa te vičinel savore rašajen andral o Judske fori a zmeľarda savore oltara pre ola thana, kaj o rašaja kerenas o obeti le modlenge; a oda la Gebatar dži ke Beeršeba. Zničinda the o modlengere oltara, so sas paš le Jošaskeri brana pre baľogňi (ľavo) sera, sar pes džal andro foros prekal e foroskeri brana – o Jošua sas o foroskero guverneris. ⁹ Le rašajen, save služinenas le modlenge, na domukľa te služinel paš le RAJESKERO oltaris andro Jeruzalem, ale šaj chale o mare bi o droždı savore rašajenca.

¹⁰ O Joziaš zmelarda the o Tofet, so hino andre dolina Ben-Hinnom, hoj ode imar buter niko peskere čhas abo čha andre jag te na obetinel le devleske Molech. ¹¹ Ila odarik le grajen, saven o Judske kraľa dine pro lašariben le khameske, a zlabarda le khameskere verdana. Sas ačhade pre dvora paš le RAJESKERI chramoskeri brana nadur, kaj bešelas o uradnikos Natan-Melech.

¹² O Joziaš mek čhida tele o oltara, so ačhade o Judske kraľa pro upruno Achazoskero kher, the o oltara, so ačhada o Menašše pro soduj dvori anglo Chramos. Sar len rozphagerda, o prachos čhida andre dolina Kidron. ¹³ O Joziaš zmelarda the o thana pro vichodos le Jeruzalemostar a pre južno sera le Olivove verchostar, kaj lašarenas le modlen, bo ode ačhada o Izraeliko kralis Šalamun oltara le džungale devlenge: la Aštartake andral o Sidon, le Kemošiske andral o Moab the le Milkomoske andral o Ammon. ¹⁴ Rozphagerda o sentne slupi a čhingerda tele la Ašerakere slupi the o thana, kaj ačhenas začhida le manušengere kokalenca.

¹⁵ Avke kerda the le modlengere oltariha pro than andro Betel, so ačhada o Jeroboam, le Nebatoskero čhavo, savo ligenda le Izraeliten andro binos. Le modlengero oltaris le thaneha rozphagerda pro prachos a la Ašerakero slupos zlabarda. ¹⁶ Sar pes o Joziaš visarda, dikhla pro učo than o hrobi. Paľis diňa andral o hrobi te lel avri o kokala a zlabarda len pre oda oltaris. Avke les zmelarda, sar o RAJ prevakerda angloda prekal o prorokos.

17 Paĵis o Joziaŝ phuĉĵa: “Kaskero hrobos dikhav?”

O murŝa andral o foros Betel leske odphende: “Oda hin o hrobos le prorokoskero, savo avĵa andral e Judsko a savo phendĵa kada savoro, so kerdal pre kada oltaris.”

18 “Muken les!” prikazindĵa o Joziaŝ. “Ņiko leskere kokalenca te na ĉhalavel.” Avke na ĉhalade leskere kokalenca aĵi le prorokoskere kokalenca, savo avĵa khatar e Samarija.

19 Avke sar kerĵa andro Betel, o Joziaŝ kerĵa the andre aver Samarijike fori. Zĵiĉindĵa savore thana, kaj laŝarenas le modlen, so aĉhade o Izraelike kraĵa, bo aleha choĵarenas le RAJES.

20 Paĵis pre ole oltara murdarĵa savore raŝajen, save sluĵinenas pre ola thana, a labarelas upre le manuŝengere kokala. Avke pes o Joziaŝ visarda pale andro Jeruzalem.

O Joziaŝ oslavinel e Patradĵi

21 O kralis o Joziaŝ savore manuŝenge prikazindĵa: “Oslavinen e Patradĵi pre paĉiv le RAJESKE, le Devleske, avke sar hin pisimen andre kada zakonoskero zvitkos.” 22 Kavke pes e Patradĵi na oslavinelas akorestar, sar o sudci liĵžanas o Izrael, a aĵi pal calo ĉsas, sar kralinelas o Izraelike the o Judske kraĵa. 23 Andro deŝuoĉtoto (18.) berŝ, sar o Joziaŝ kralinelas, oslavinenas odi Patradĵi andro Jeruzalem pre paĉiv le RAJESKE.

Le RAJESKERI choĵi na preaĉhel pre Judsko

24 O Joziaŝ tradĵa avri andral o Jeruzalem the Judsko le vraŝcen the olen, save priviĉinenas

le mulengere duchen, a zničinda le kherutune devloren the o džungale modli, so mek ode sas. Oda kerda, hoj pes te ačhel, sar hin pisimen andro zakonoskero zvitkos, so arakhla o rašaj Chilkijah andro Chramos. ²⁵ Ńiko le kralendar, save sas angle leste aňi pal leste, pes na visarda cale peskere jileha, dušaha the zoraha avke sar o Joziaš pal o Mojžišoskero zakonos ko RAJ.

²⁶ Ale le RAJESKERI bari cholí sas sar jag a na preačhelas te labol pre Judsko vaš savore nalačhipena, so kerelas o Menašše pre leste.

²⁷ Vašoda o RAJ phenda: “E Judsko mandar odčhivava, hoj les te na dikhav, avke sar odčhidom o Izrael. Odčhivava the o Jeruzalem, so mange avri kidňom, a the o Chramos, pal savo phendom, hoj ode ela lašardo miro nav.”

O Joziaš merel

²⁸ Savoro aver veci, so o Joziaš kerda, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero.

²⁹ Akor, sar sas kralis o Joziaš, o Egiptsko kralis Necho geľa te pomožinel le Asirike kraliske paš o paňi Euftrat. O Joziaš len andro Megiddo kamla te zaačhavel, ale o Necho les andro mariben murdarda. ³⁰ Avke leskere služobňika les thode pro verdan, ligende les khatar o Megiddo andro Jeruzalem a parunde les andre leskero hrobos. Paloda o manuša andral e Judsko ile le Joachaz, le Joziašoskere čhas, pomakhle les a ačhade les kraliske pal leskero dad.

O Joachaz kralis upral e Judsko

³¹ Le Joachazoske sas bišutrin (23) berš, sar ačhila kralis, a trin čhon kralinelas andro

Jeruzalem. Leskeri daj sas e Chamutal, oj sas čhaj le Jeremioskeri, savo sas andral e Libna. ³² O Joachaz kerelas o nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskere dada. ³³ Ov preačila te kralinel akor, sar les o Egiptsko kralis Necho diňa te sphandel andre Ribla, andre phuv Chamat. A pre Judsko ispidelas, hoj leske te počinen o daňe – 3,4 toni rup the 34 kili somnakaj. ³⁴ Palis o Necho ačhađa vaš o kralis le Joziašoskere čhas Eljakim a leskero nav čerinda pro Jojakim. Le Joachaz o Necho iľa peha andro Ęgipt a ode the muľa.

O Jojakim ačhel kralis upral e Judsko

³⁵ O Jojakim počinelas le Faraonoske o rup the o somnakaj. A hoj les te el sar te del le Faraonoske, ispidelas pro manuša, hoj leske te den o somnakaj the rup, a oda dojekh pal leskero barvalipen.

³⁶ Le Jojakimoske sas bišupandž (25) berš, sar ačila kralis, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. Leskeri daj sas e Zebida, e čhaj le Pedajoskeri, andral e Ruma. ³⁷ Ale o Jojakim kerelas o nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskere dada.

24

O Judsko kralis Jojakim

¹ Sar o Jojakim kralinelas andre Judsko, avľa pre leste pro mariben o Babiloňiko kralis Nebukadnekar a o Jojakim pes leske poddiňa pro trin berš. Palis pes pale vzburinda pre leste. ² Ale o RAJ bičhavelas pre leste partiji zbujňiken: le Chaldejcen, Aramejčanen, Moabčanen the

Ammončanen. Bičhada len, hoj te zničinen e Judsko, avke sar phenda o RAJ prekal peskere proroka. ³ Oda avla pre Judsko, avke sar o RAJ prikazinda, hoj les pestar te odčhivel vaš savore bini, so kerda o Menašše, ⁴ the vaš oda, hoj vaš nisoste murdarda manušen. O RAJ leske na kamla te odmukel, bo vaš nisoste chorda avri o rat le manušengero a začorda calo Jeruzalem.

⁵ Savore aver veci, so o Jojakim kerda, hin pisimen andro Zvitkos le Judske Kralengero. ⁶ Sar o Jojakim muła, ačhila pal leste kralis leskero čhavo o Jojachin.

⁷ O Egiptsko kralis preačila te džal andral peskeri phuv pro mariben, bo o Babiloňiko kralis zaila savore leskere phuva; a oda le Egiptske paňestar dži ko baro paňi Euftrat.

O Judsko kralis Jojachin

⁸ Le Jojachinoske sas dešuochto (18) berš, sar ačhila kralis upral e Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas trin čhon. Leskeri daj sas e Nechušta, le Elnatanoskeri čhaj andral o Jeruzalem. ⁹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskero dad.

¹⁰ Andre oda časos avle pro Jeruzalem e Babiloňiko kraliskeri armada a rozačhade pes pašal o foros. ¹¹ Palis the o Babiloňiko kralis Nebukadnecar dogela ko Jeruzalem, kaj sas rozačhade leskere slugada. ¹² Avke o Judsko kralis Jojachin peskera daha, služobňickenca, uradňickenca the velitelenca pes zdiňa leske.

Sas oda ochtoto berš, sar kralinelas o Nebukadnecar a sar les zaiła. ¹³ O Nebukadnecar odarik odligenda savoro barvalipen andral o Chramos the andral le kraliskero palacis a skidňa savore somnakune veci, so diňa te kerel o Izraeliko kralis o Šalamun prekal o Chramos. Oda pes ačhiła avke, sar phenda o RAJ. ¹⁴ Andral o Jeruzalem zaiła a odligenda andre peskeri phuv 10 000 manušen: savore uradňiken, vodcen, maribnaskere muršen, kovačen the tesaren. Ačhile ode ča o nekčoreder manuša.

¹⁵ Zaiła le Jojachin, leskera da, romňijen, uradňiken the le anglune manušen andral e Judsko a odligenda len andral o Jeruzalem andro Babilon. ¹⁶ Iła odarik 7 000 slugaden the 1 000 tesaren the kovačen: savore zorale maribnaskere muršen. ¹⁷ A vaš o Jojachin ačhada kraliske leskere bačis le Mattanijah a diňa leske nevo nav Cidkijah.

O Cidkijah kralis upral e Judsko

¹⁸ Le Cidkijoske sas bišujekh (21) berš, sar ačhiła kralis andre Judsko, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. Leskeri daj sas e Chamutal, e čhaj le Jeremioskeri, savi sas andral e Libna. ¹⁹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka avke sar the o Jojakim. ²⁰ Vašoda o RAJ le manušen andral o Jeruzalem the Judsko pestar odčhida, bo sas pre lende cholamen. Palis o Cidkijah pes vzburiđa pro Babiloňiko kralis.

25

O Cidkijah zailo

¹ Sar o Cidkijah kralinelas eñato berš, o Babiloňiko kralis Nebukadnekar geľa andro dešto džives andro dešto čhon savore peskere slugađenca pro Jeruzalem. Pašal oda foros kerđa taboris a hordinenas pašal o muri pro kopi e čhik the e poši, hoj pes te dochuden andro foros.

² E armada sas rozačhađi pašal o Jeruzalem dži andro dešujekhto (11.) berš, sar kralinelas o kralis Cidkijah.

³ A andro štarto čhon the eñato džives, sar andro Jeruzalem sas bari bokh a le manušen na sas, so te chal, ⁴ o Babiloňike slugađa kerde chev andro muros. Mek odi rat o Cidkijah savore peskere slugađenca denašla prekal e brana maškar o duj muri, so sas paš le kraliskeri bar (zahrada), choc džanenas, hoj o Babilončana sas rozačhade pašal calo foros. Denašenas le dromeha ke Jordaňiko dolina, ⁵ ale o Babiloňike slugađa pes mukle pal lende a dochudle len andre dolina paš o Jericho. Savore leskere slugađa les omukle. ⁶ Le Cidkijah zaile a odligende andre Ribla ko Nebukadnekar, kaj sas odsudzimen. ⁷ Leskere čhaven murdarde angle leskere jakha. Paľis leske diňa te lel avri o jakha, diňa les te phandel andro lanci a iľa les andro Babilon.

O Chramos zničimen

⁸ Andro eftato džives andro pandžto čhon, sar kralinelas o Nebukadnekar dešueñato (19.) berš, avľa andro Jeruzalem o velitelis upral telesne stražnika o Nebuzaradan, savo

sas služobnikov le Babiloňike kraliske. ⁹ Ov zlabarda andro Jeruzalem o Chramos, o palacis the dojekh baro kher. ¹⁰ Palis savore leskere slugada čhide tele o foroskere muri. ¹¹ Akor o Nebuzaradan odligenda odarik le manušen, save ačhile andro foros, olen, save pregele ko Babiloňiko kralis, the savore avre manušen. ¹² O Nebuzaradan mukla ča le nekčoređere manušen andre odi phuv, hoj te keren buči pre mala the pre viňica.

¹³ Palis o Babilončana phagerde o bronzune slupi, o verdanora the e igen bari bronzuňi nadrža*, so sas anglo Chramos, a o bronzos odligende andro Babilon. ¹⁴ Ile odarik the o čare, lopati, čhura, pekača the savore bronzune veci, savenca služinenas andro Chramos. ¹⁵ O Nebuzaradan iľa the o somnakune, rupune čare the o lopatki, savenca lenas o jagale angara. ¹⁶ O bronzos le duje slupendar, la bara kantatar the le verdanorendar, so diňa te kerel o Šalamun prekal o Chramos, sas ajci but, hoj pes aňi na delas te važinel. ¹⁷ Soduž slupi sas kerde le bronzostar, sas uče očno metri a o kritos pre lengero agor sas učo buter sar jekh metros. Pašal o kriti sas kerde duj šori granatoskere phaba le bronzostar khatar o prephandle lanci, so garuvenas o kriti upral o slupi.

Le Judske manušen odligenen

¹⁸ O nekbareder velitelis o Nebuzaradan zaila the le nekbaredere rašas Serajah, le dujtone rašas Cefanjah the le trine rašajen, save

* 25:13 2Krn 4,2

stražinenas o vudar. ¹⁹ Andral o foros ila oles, savo sas angloda velitelis upral o slugada, pandže godavere muršen, save sas pašes paš o kralis, le veliteliskere pisaris, savo zapisinelas le muršen ke armada, the šovardeš (60) anglune muršen, saven ode arakhle. ²⁰ O Nebuzaradan len ila a ligenda ko Babiloňiko kralis andre Ribla. ²¹ Ode andre Ribla, andre Chamatiko phuv, len o Babiloňiko kralis diňa te murdarel.

Avke o Judske manuša sas zaile a odligende andral peskeri phuv.

O Gedaliah guverneris andre Judsko

²² O Babiloňiko kralis Nebukadnecar ačhada le Gedaliah guverneriske andre Judsko upral savore manuša, save na sas odligende andro Babilon. Ov sas le Achikamoskero čhavo, saveske sas papus o Šafan. ²³ Sar pes pal oda došunde o Judske velitela the o slugada, hoj o Babiloňiko kralis ačhada vaš o guverneris le Gedaliah, gele pal leste jekhetane peskere muršenca andre Micpa. Sas oda kala murša: o Jišmael, le Netanijoskero čhavo, o Jochanan, le Kareachoskero čhavo, o Serajah, le Tanchumetoskero čhavo andral e Netofa, the o Jaazaniah, le Maachoskero čhavo. ²⁴ O Gedaliah lenge phenda: “Dav tumen lav. Ma daran pes le Babiloňike uradnikendar. Ačhen andre kadi phuv a služinen le Babiloňike kraliske, bo avke tumenge ela mištes!”

²⁵ Andro eftato čhon o Jišmael, le Netanijoskero čhavo, saveske sas papus o Elišamas, andral le kraliskeri famelija, gela andre Micpa le deše muršenca a murdarda le Gedaliah the le Judske the Babiloňike muršen, save ode leha

sas. ²⁶ Akor savore manuša andral e Judsko, le čorestar dži ko barvalo, the o armadakere veliŕela gele andro Egipt, bo daranas pes le Babilončanendar.

O Jojachin hino premuklo andral e bertena

²⁷ Sar sas o Judsko kralis Jojachin odliĝendo andro Babilon tranda the eŕta (37) berš, o Evil-Merodach ačhila kralis andro Babilon. Andro bišueftato (27.) džives andro dešudujto (12.) čhon andre oda berš premukla andral e bertena le Jojachin. ²⁸ Delas les feder pačiv sar avre cudze kralen, save sas leha andro Babilon. ²⁹ Le Jojachinoske sas domuklo te čhivel pal peste tele o bertenošike gada, a medik dživelas, chalas pal le kraliskero skamind. ³⁰ Sako džives, medik dživelas, o kralis les delas oda, so leske kampelas.

Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib 2019 Romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib 2019 (New Testament+)

copyright © 2019 The Word for the World International and The Word for the World Slovakia

Language: Romanes

Contributor: Slovak Bible Society

Eastern Slovak Romani New Testament Plus Portions

The Word for the World International

Eastern Slovak Romani belongs to the larger cluster of dialects designated 'Carpathian Romani'. Roma people of Slovakia and the Czech Republic can read and understand the printed text. The audio is also understood by Roma in parts of Poland, Ukraine, and Romania.

Books of the Old Testament are being added as the translation of the Old Testament progresses. Audio of the whole New Testament is available.

The text and audio are accessible on Bible.com; Biblia.sk; Bible.is; Romani.global.bible.

For further information, please contact Project Manager Pierre van Vuuren at pvanvuuren@twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

fb4d190f-4308-5aa8-bddb-58d53f07d849